

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Lunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

SCLOVENECE

Britanija nad vse ...

Govor angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v zbornici poslancev 23. t. m. je vsekakor zelo važen dogodek sredi neznozne napetosti mednarodnega ozračja, ne vemo pa, ali že pomeni popolni preobrat svetovne politike. Te zasluge pa ne more nihče odreči sedanjemu vodji senzemskega kabineta, da je s hladno in mirno odločnostjo napravil konec nejasnosti, ki je zadnja leta kakor meglena stena zakrivala prave namene in težnje dveh političnih taborov v Evropi, ker bo nova smer angleške zunanje politike prisilila evropske države in narode do končne opredelitve, kaj in kam hočejo.

Če govorimo o novi politiki Anglije, se moramo zavedati, da gre v resnici za staro načelo angleške državniške prakse, da namreč nima nobenega načela razen tega, da stori vedno to, kar je v danem trenutku in položaju koristno za ogromni britski imperij. Da njegove mnogostevilne, večkrat med seboj čisto nasprotujoče si koristi in vseh krajih in koncih sveta v vsakem času in v najrazličnejših okoliščinah zavaruje, je angleška politika zmožna vsakega obrata, na desno ali na levo, v smeri konservativizma ali v smeri liberalizma, zdaj v zvezi s to velesilo in skupino, zdaj v sporazumu s čisto nasprotno, danes z velikimi demokracijami, jutri z avtoritarnimi režimi. Če je koristno za imperij, se veže Anglija s Francijo, da se preveč ne okrepi Nemčija, če pa francoska politika v svojem vekovnem antagonizmu do Nemčije zaide v položaj, ki bi mogel v svojih posledicah ogroziti imperialne interese na kakšni važni točki njegovega območja, pa se angleška diplomacija ne bo obotavljala, da ponudi zopet roko Nemčiji, ne da bi se od Francije odvrgla. To je pač politika, ki se je ni mogoče naučiti, ampak je v krvi in se skrbno goji in izpopolnjuje po večstoletni tradiciji v raznih klubih in kolidžih. Ideološke obremenitve britska politika ne pozna. Njena metoda je čisto izkušnjska in se ravna bolj po instinktu nego po sistemih, ki jih ocenjuje zgolj po njihovi praktični uporabnosti v službi imperija, ne pa po kakšnem njihovem univerzalnem pomenu in vrednosti za človečanstvo. V tem se angleška pamet bistveno razlikuje od francoskega genija.

Ta razlika v gledanju sveta in mednarodnih odnosov se je tudi v sedanjem trenutku evropske zgodovine pokazala. Francoska diplomacija se s krčevito doslednostjo oklepa zenevskega sistema kolektivne varnosti, ki obvezuje vse države članice Zveze narodov, da prisikajo na pomoč oni, ki bi bila po krivici napadena. Na ta način se je mislila Francija za vedno ali vsaj za dolgo dobo zavarovati proti nemški nevarnosti. Ko pa je začela zenevska stavba pokati, ko se je krusil od nje kamen za kamnom in se je tako čedalje bolj v velikih in malih državah utrđilo prepričanje, da se ne more in ne sme nihče zanašati na načelo kolektivne varnosti, če bi bil od kogarkoli že ogrožen ali napaden, se je francoski um trdovratno upiral bridkemu, a nujno potrebnemu spoznanju, ker si v svojem racionalizmu (ki ga nekateri ne popolnoma točno imenujejo idealizem) ne more predstavljati, da bi se sijajno zasnovani ideološki sistem Zvezine politike sploh mogel porušiti.

Anglija je — to je treba priznati — z gentlemansko uslužnostjo podpirala Francijo vseh dvajset let po vojni in ji je dala zadnja leta na razpolago tako zvestega in brezpogojnega prijatelja, kakor je Eden, ki je zavaljo svoje popolne solidarnosti s politiko francoske večine razdril Laval-Hoarejev pakt, ki je hotel Italijo priznati večji del abesinske države, ter je na ta način izzval napetost med dvema narodoma, ki sta si bila že skoro sto let najboljša prijatelja, zdaj pa si stojita v območju vsega sredozemskega morja nasproti kot prava sovražnika. Eden je zvesto sekundiral Franciji tudi v španski zadevi in je zato veliko pripomogel k temu, da so ruski sovjeti dobili v Evropi toliko vlogo, tem bolj, ker je Eden tudi v Ženevi zastopniku sovjetske Unije pustil prvo besedo, da bi se vsa Evropa znašla na črti, ki veže Pariz preko Prage z Moskvo — izzvesti seveda Nemčijo in Italijo, ki bi se popolnoma izolirali. Kakor vidimo, pa se to ni posrečilo, zakaj ne, to zdaj ni važno, zenevska Zveza se ni utrđila, ampak le bolj in bolj razpada, os Rim—Berlin se je podaljšala do Tokia in si je znala pridobiti prijateljev, sovjetska Rusija pa po krivdi svojih notranjih homatij in očitne nemoči igra kaj klavirno vlogo in je vrhu tega čisto vezana po dogodkih v Aziji, kjer ima vse dobiti ali izgubiti. Eksperiment Edena, ki gotovo ni bil tako velik paladin Francije zavaljo kakšnega ideološkega verizpovedanja, ampak v službi trenutnega britskega interesa, se je ponesrečil in Eden je bil v pravem trenutku izkrcan, ne da bi se bila angleška parlamentarna politika pretresla. Chamberlain je dobil svojo običajno večino, ki je velika, opozicija ni pridobila nobenega glasu več, nego jih je imela, ministrski predsednik pa ne misli iti na volitve, vsaj tako dolgo ne, dokler se ne posreči njegov eksperiment (kakor trdno upa), da bo mogla konservativna stranka stopiti pred volivce z zunanje-političnim uspehom v roki. Anglija je mirna, kakor je bila.

Chamberlain je v zbornici poslancev sam odkril, kakor je v takih momentih navada v angleški politiki, povedal, zakaj se je odločil za politiko, ki ne leži na črti Pariz—Moskva, ampak pelje stran od nje, v sporazum z Italijo in Nemčijo namreč in mogoče, če se konservativne sanje in želje izpolnijo, v nekaj koncern štirih evropskih velesil, v katerem bi sovjetske Rusije seveda ne bilo. Dejal je, da menda na vsem svetu ni količjak pametnega človeka, ki bi veroval, da bi mu priskočila na pomoč Zveza narodov, če bi bil napaden. Ugovori opozicije v tem pogledu so naleteli na porogljiv smeh na klopi večine, kar je vsekakor zelo značilno, ker pomeni, da je bil prestiž zenevskega foruma s pomilovalnim posmehom končnoveljavno pokopan v »zbornici skromnih in preprostih mož«, kakor imenuje predstavnik mnenja angleškega naroda angleški jezik. »Skromni in preprosti mož« je pa so tudi razumeli glavni razlog, zaradi katerega je bil, kakor je izjavil prvi minister, Eden izkrcan, ker je namreč v doslednem izja-

Austrijski kancler dr. Schuschnigg je govoril

nepričakovano pogumno

Dunaj, 25. febr. TG. Na mednarodne kroge na Dunaju je sinočni dveurni govor zveznega kanclerja dr. Schuschnigga napravil mečan in globok vtis. V resnici tako jasno začrtanega stališča avstrijske vlade v vprašanju državne neodvisnosti in osnovnega nasprotja do narodnega socializma po tajinstvenih dogodkih ob priliki sestanka dveh kanclerjev v Berchtesgadenu in po Hitlerjevem govoru v Berlinu niti zvesti pristajši okrog Schuschnigga niso več pričakovali. Od 12. februarja naprej je po Avstriji hitlerjevstvo stopilo s tolikšno močjo pred javnost, da se je vseh polastilo prepričanje, da se je Avstrija končnoveljavno podredila berlinskemu poveljstvu. Pristanek na razgovore v Berchtesgadenu v prisotnosti nemških generalov, brutalen način, s katerim so bile nemške zahteve postavljene, ultimativni značaj nemških zahtev do torka, dne 15. februarja zvečer, nepričakovana prenova avstrijske vlade, v kateri se pojavijo trije hitlerjevski ministri, med njimi eden (če vračunamo državne tajnika za javno varnost dr. Skubla — celo dva) v notranjem ministertvu, brezpogojna amnestija vseh zaprtih hitlerjevcev, ki so zakrivilo zločinska dejanja proti državi, takojšen raport novega notranjega ministra Seyss-Inquarta pri Hitlerju, obsežne manifestacije hitlerjevcev po vsej Avstriji — in sicer v hitlerjevskih uniformah —, mirno zadržanje policije pri hitlerjevskih izjavah, popoln molk nemškega državnega kanclerja Hitlerja o Avstriji namesto objavljenih slovesne izjave o njeni neodvisnosti, vse to je na tuje, prav tako kakor na domačine napravilo vtis popolne kapitulacije Avstrije pred kljukastim križem. Od zveznega kanclerja Schuschnigga je javnost s tesnim srcem pričakovala pojasnitev, in je bila v srcu prepričana, da bo v svojem govoru skušal pač svoj poraz olepšati in novi položaj Avstrije naslikati kot najbolj ugoden za državo in njeno prebivalstvo. Toda Schuschniggov govor je presenetil vse po silno odločnem poudarku avstrijske neodvisnosti tudi po berchtesgadenskih dogodkih in po brezkompromisnem načelnem nasprotju do narodnega socializma, za katerega da v avstrijskem političnem življenju ni prostora.

Inozemski krogi se ne morejo znebiti vtisa, da se je med 12. in 24. februarjem moral nekaj zgoditi, kar je voditelja Avstrije zopet vzravnalo, mu okrepilo odpornost in mu vrnilo zaupanje v uspešno borbo za neodvisnost nemške, stanovske in krščanske Avstrije, kot je svojo državo sam v svojem govoru opisal. Priti mu je morala od nekega nepričakovana pomoč. Odkod? In katera, se sprašujejo.

Golovo mu je dalo novega poguma dejstvo, da se je avstrijsko delavstvo brez ozira na svetovni nazor strnjeno postavilo na barikado, da brani Avstrijo pred hitlerjevstvom, in ja to svojo voljo dokazalo v spomenici, ki jo je podpisalo nad en milijon delavcev in ki je bila kanclerju zadnji terek dopolne izročena. Ta pomoč je brez dvoma zelo dragocena, ker v takšnem obsegu tudi ni bila pričakovana in v političnem oziru tudi ni upravičljiva.

Toda tukaj so tudi mnenja, da je morala priti nepričakovana opora tudi iz inozemstva. Od kod? O tem ni nobenega določenega mnenja in vladajo trenutno samo ugibanja. Ali je bila to Francija, katere poslanik je prišel k Schuschniggu takoj po berchtesgadenski žalostni in morda prinesel kakšno zagotovilo francoske vlade, ki so za kanclerja imela zadostno težo, da se je vzravnal. Ali je to bila morda Italija, ki ji trenutno tesno zavezništvo z Nemčijo ni dovolilo, bi nastopila hrupno proti Hitlerju, a ki se je

čutila mnogo olajšano, kakor hitro je v nedeljo dosegla, da se bo Anglija z njo pogajala za splošen sporazum, in je začutila v sebi zopet moč, ki jo lahko ponudi Avstriji na razpolago v borbi proti hitlerjevstvu. Za enkrat ni v tem pogledu nobene jasnosti, le o dejstvu samem, da je dobil kancler iz inozemstva diplomatsko pomoč, tako rekoč ni nobenega dvoma in dobi v tej luči tudi njegov zanosni govor svojo zadostno razlago.

Na Dunaju se sedaj sprašujejo, kaj bo odgovorila Nemčija, kajti nemška vlada ne soglasja, ki zveni iz Hitlerjevega in Schuschniggovega govora, ne more preslišati. Med njima je zazijal zopet prepad. Ali bo Nemčija molčala, ali pa bo za prvim Berchtesgadenom sledil sedaj drugi. Zanimivo je tudi kako bodo hitlerjevce, ki so jih spustili na svobodo, sedaj zopet pomirili. Ali nevarnost državljanske vojne, s katero je Hitler grozil v Berchtesgadenu dne 12. februarja in ki so jo potrdili tudi nemški generali, sedaj ne bi postala še večja, če bi sproščene hitlerjevce hoteli zopet pognati nazaj v rodoljubne ograje domovinske fronte. In če bosta hitlerjevca Seyss-Inquart in dr. Skubl to sploh hotela izvršiti.

Schuschniggov govor je ozačje zelo dobrodejno razbistil z mednarodnega stališča. Nad Avstrijo pa se še vedno vlačijo temni oblaki. Inozemski krogi na Dunaju so složni v želji, da bi jih prepodilo rodoljubno ozačje, ki ga je brez dvoma Schuschniggov govor okrepil in osvežil, kajti potem bo tudi Evropi mogoče, da bo prožila Avstriji stvarno pomoč, da v svoji borbi zmaga.

Množice so se opogumile

Vsa Avstrija je pod vtisom Schuschniggovega govora. Po vseh trgih in na visokih stavbah so bili postavljeni zvočniki. Vso noč so trajale spontane in prisrčne manifestacije za kanclerja. Po dunajskih ulicah so korakali stotisoči rodoljubov, ki so prepevali domoljubne pesmi. Pred spomenikom Marije Terezije so bile prirejene manifestacije za Schuschnigga, ki so dosegle sploh možen višek. Ta dan je dokazal, da se vse plasti ljudstva strinjajo s kanclerjem Schuschniggom.

Ko je Schuschnigg zapušal palačo parlamenta, so ga vzradoščene množice takorekoč ponesle iz poslopja. Navdušenje je bilo tolikšno, da se nikdo sploh ni zmedel za redke protivzklone. Po Schuschniggovem govoru so v Inozemstvu priredili baklado, v kateri je korakalo 15.000 mož. Isto je bilo število udeležencev pri bakladi domovinske fronte

Francoska zunanja politika pred parlamentom

Pariz, 25. febr. c. V francoskem parlamentu se je danes začela velika in dolgo napovedana obširna razprava o francoski zunanji politiki. Vloženih je 18 interpelacij in priglasilo se je 54 govornikov. Debata bo zato trajala najmanj pet dni in bosta Delbos in vladni predsednik Chaumets govorila proti koncu debate, najbrž v ponedeljek ali v torek.

Najbolj značilno za prvi dan je dejstvo, da se desničarski in levitarski poslanci izražajo precej podobno. Tako so socialisti Grumbachu večkrat pleskali desničarski poslanci, dočim so tipičnemu zastopniku »fašizma« poslancu Ybarnegarayu pleskali večkrat vsi od komunistov do desničarjev.

Desničar Ybarnegaray pa je navajal, da je os Rim—Berlin za Francijo največja nevarnost. Ven-

na Otakringu, vendar pa moramo omeniti tudi baklado 15.000 narodnih socialistov, ki so vsi nosili znake s kljukastim križem.

Tudi v Nemčiji so poslušali

Berlin, 25. februarja. AA. Havas: Nemška radijska postaja v Königswusterhausnu je prenašala govor kanclerja Schuschnigga. Pred kavarnami in javnimi poslopji, kjer so zvočniki prenašali govor, se je zbrala velika množica ljudi, ki je napeto poslušala izvajanja avstrijskega kanclerja. Na nemške poslušalce je posebno vplivalo poudarjanje kanclerja Schuschnigga o veljavnosti avstrijske ustave in sporazuma z dne 11. julija 1936, ki jamči za neodvisnost in suverenost Avstrije.

Neodvisnost Avstrije — tudi stališče Italije

Rim, 25. febr. AA. Havas: Volja, da za vsako ceno brani neodvisnost Avstrije, je po večeršnjem Schuschniggovem govoru napravila zelo globok vtis v Rimu. Havasov dopisnik izve, da italijanski vladni krogi izjavljajo, da je to tudi stališče Italije, ki nikdar ni dvomila v bodočnost in neodvisnost Avstrije.

Ugoden vtis v ČSR

Praga, 25. februarja. AA. Havas: Prvi vtis po Schuschniggovem govoru je bil v vsej ČSR zelo ugoden. Menijo, da preveča govor pogum in da je Schuschnigg pokazal, da hoče do konca svojih sil braniti neodvisnost in svobodo Avstrije. Listi posebno ponavljajo tista poglavja govora, ki govore o zaupanju v neodvisnost Avstrije.

Hitler brezpogojno zahteva kolonije

München, 26. februarja. b. Na večerajšnji proslavi obletnice ustanovitve narodnosocialistične stranke v Hofbräuhausnu je Hitler ponovno ostro poudaril, da Nemčija brezpogojno zahteva vrnitev svojih kolonij. Poudaril je, da Nemčija zahteva absolutno enakopravnost Nemčija pa si želi mir, toda samo časten mir. Istočasno je Hitler zanimal vesti »News Chronica«, da bi morala avstrijska legija priti v Avstrijo in da je bila nadalje pripravljena legija 10.000 mož za vpad v Češko-slovaško.

Dr. Stojadinović v Ankari

Ankara, 25. febr. AA. Davi ob 10.30 so prispele v Ankaro člani Balkanske zveze dr. Stojadinović, Metaxas in Comnen Petrescu s svojimi številnimi spremljevalci. Dr. Stojadinovića je spremljal od turške meje naš poslanik v Ankari Adžemović. S predsednikom kraljevske vlade je prišel v Ankaro tudi turški poslanik v Belgradu Ali Hajdar Aktaj.

Na novi železniški postaji v Ankari sta sprejela visoke goste predsednik turške vlade Dželal Bajar in zunanji minister Ruždž Aras. Domačin je predstavil gostom navzoče turške osebnosti, gosti so jih pa seznanili s svojimi spremljevalci, med katerimi sta bila na jugoslovanski strani tudi kabinetni šef zunanjega ministertva dr. Dragan Protič in uradni zunanjega ministertva dr. Primuž. Ko so godbe odigrale grško, romunsko, jugoslovansko in turško himno, je Dželal Bajar z vsemi štirimi člani sveta Balkanske zveze pregledal častno četo. Na postaji sta dr. Stojadino-

vića še posebej pozdravila soproga našega poslanika v Ankari ga. Adžemović in vojaški ataše polkovnik Rakočević s celokupnim osebjem kraljevske poslanstva. Izredno lepo vreme je omogočilo zelo priščen in svečan sprejem visokih gostov. Vse mesto je okrašeno s turškimi, grškimi, jugoslovanskimi in romunskimi zastavami. Peron železniške postaje je bil ves v zelenju in zastavah. Po ulicah, po katerih se je premakal sprevod, je prebivalstvo zelo priščno pozdravljalo visoke goste. Dr. Stojadinović se je nastanil v jugoslovanskem poslanstvu. Naš poslanik v Ankari in njegova soproga priredita danes v čast dr. Stojadinovića intimo kosilo. Povabljeni so vse dr. Stojadinovićevo spremstvo in vse osebje jugoslovanskega poslanstva v Ankari s soprogami.

V Ankaro so davi prispele jugoslovanske, romunske in grške poročevalce, da spremljajo delo sveta Balkanske zveze. Na železniški postaji so jih zelo priščno sprejeli njihovi turški tovariši.

dar pa Francija danes ni nikomur nevarna, nikdo naj se je ne boji, kakor se tudi ona nikogar ne boji. O Avstriji pa je rekel tole: Avstrija je kakor tisti bolnik, ki že umira, pa ga v zadnjem trenutku reši podpora nenadnega in iskrenega prijatelja. Tako danes Schuschnigg išče prijatelja, ki ga naj reši smrtno groze.

Sirijo se vesti, da bo Delbos svojo zunanjo politiko v poročilu pred parlamentom naslonil na te štiri ugotovitve:

1. potrebno je tesno sodelovanje med Francijo in Veliko Britanijo;
2. Francija ne bo ovirala nobenih pogajanj z drugimi velesilami in tudi nima prav ničesar proti takim pogajanjem;
3. Francija ostane še zvesta Zvezi narodov in kolektivni varnosti kakor tudi svojim zaveznikom;
4. V Franciji naj se pospeši oboroževanje.

Kaže se potreba po močnejšem vodstvu

Pri snočnjem posvetovanju z delegatom vladne stranke je Chaumets izjavil, da že sedaj smatra za neobhodno potrebno sestavo močne vlade z daljnosežno avtoriteto. Bodoča francoska vlada bi se morala po mnenju Chaumetsa raztezati vse do desničarskega centrumškega krila skupine Flandin-Reynaud. Chaumets hoče izdati poziv na francoski narod, v katerem ga bo pozval, da zbere vse svoje sile. Chaumets zahteva razširitev večine in sestavo vlade nacionalne unije z močnimi avtoritetami, ki bo jamstvo za neovirano delovanje na zunanje-političnem polju. Komunisti v tej vladi ne bi sodelovali. Chaumets bi se umaknil in prepustil vodstvo drugi osebi. V zvezi s tem omenjajo Daladiera kot bodočega ministrskega predsednika. Chaumets bo bržkone prevzel zunanje ministertvo, Reynaud pa finančno.

Zagrebska vremenska napoved. Nespremenljivo.

Dunajska vremenska napoved. Jasno, čez dan milo.

s etrahovitim splošnim klanjem, ali pa v neko količjak znošno in trajno stanje miru in reda ter sporazumnega sodelovanja na mirni podlagi.

Anglija bo seveda svoj cilj zasledovala z znano energijo in spretnostjo. Njej je potreben mir na zapadu in čimprejšnja normalizacija položaja na vzhodu in bržkone je bil to glavni razlog za Chamberlainovo »preusmeritev«. Zakaj vojna med Japonsko in Kitajsko ne ogroža Anglije samo s strani Japonske, ki si je osvojila največje angleško tržišče v Aziji in na svetu sploh, ampak tudi s strani Rusije, ki hoče izrabiti slabitev in razpad Kitajske v svoje namene, tako da bi mogla sčasoma postati britskemu imperiju na himalajski meji še veliko bolj nevarna nego Japonska ob Tihem oceanu. In konservativci so vedno prav posebno skozi vso zgodovino stali na straži proti Rusiji, da ne bi postala premočna ...

Morda je v tem prava rešitev uganke, ki jo je te dni zadal Evropi velekonservativni Chamberlain.

Prihodnji teden se prično pogajanja

med Italijo in Anglijo
Istočasno med Anglijo in Nemčijo

London, 25. febr. b. Diplomatska dopisnica »Daily Express« in »Daily Mail« poročata, da se bodo prihodnji teden vzporedno z italijansko-angelskimi pogajanjimi pričela tudi anglo-nemška pogajanja. Razgovori bodo gospodarskega značaja. Zajeli bodo velik obseg vprašanj, pogajanja pa bodo vodili angleški ministri predsednik Chamberlain, nemški zunanji minister von Ribbentrop in morda tudi lord Halifax. »Daily Mail« poroča, da je von Ribbentrop prihod v London napovedan v začetku prihodnjega tedna in bo tedaj izročil angleškemu kralju tudi oprostila pisma. V ponedeljek je povabil Chamberlain tudi britanskega poslanika v Berlinu g. Hendersona, da obišče v. Ribbentropa in ga prosi za pojasnilo glede nekaterih točk Hitlerjevega govora. Henderson je imel dalje nalogo, da vpraša nemškega zunanjega ministra, če je Nemčija pripravljena za neposredna pogajanja z Anglijo. V. Ribbentrop je pritrdilno odgovoril na to vprašanje.

Danes pričakuje imenovanje lorda Halifaxa za zunanjega ministra. Za naslednika lorda Crambora, ki odstopa skupaj z Edenom, bo bržkone imenovan sedanji državni tajnik v ministertvu Richard Butler.

Rim, 26. febr. b. »Radio Fascista« poroča, da je v londonskih industrijskih in trgovskih krogih napravilo ugoden vtis uradno obvestilo britanskega trgovskega ministra, v katerem poudarja, da je v pogajanjih med ministrom Hendersonom in ravnateljem italijanskega savoda za sunanje trgovine Agostinjem ugotovljeno, da je sporazum o trgovski pogodbi z dne 16. novembra 1936 izpolnjen v toliko, da so vsa določena plačila s strani Italije že urejena ter bo sedaj omogočen večji trgovski promet med Italijo in Veliko Britanijo.

Italijanski poslanik v Londonu Dino Grandi pride nocoj v Rim. Udeležil se bo seje visokega fašističnega sveta, ki je sklicana za 3. marca. Takoj po tej seji bo spet odšel v London. Na seji velikega fašističnega sveta bo proučen in odobren predlog posebnega odpora za ukinitev sedanjega

parlamenta in ustanovitve nove fašistične stanovske zbornice.

Zadnje dni je »Giornale d'Italia« ostro kritiziral stališče ameriškega tiska do Italije. Danes pa je zopet izšel članek v tem listu, v katerem objavlja poročilo neke ameriške agencije, ki trdi, da je ameriški poslanik v Berlinu, Dood, ki se trenutno mudi v Washingtonu, na tajni seji odbora za sunanje zadeve, pojasnil, da Italija in Nemčija nameravata izvršiti novo razdelitev Evrope in držav v Sredozemskem morju, tako da bi Italija sasedla Egiptu, Palestini, Španiji in španski Maroku, Nemčija pa bi zagospodarila nad Nizozemsko, Švice, Češkoslovaško, poljskim Primorjem in Avstrijo. »Giornale d'Italia« trdi, da so vse te trditve fantastične in smešne. Italija ne misli na novo razdelitev Evrope. Ona je mirna na svojem sedanjem položaju in vodi samo koristno delo.

Egipt hoče biti zraven

London, 25. febr. AA. (Havas.) Poročila iz Kaira, da je egiptovska vlada sklenila na svoji večerajšnji seji naprositi angleško vlado za sodelovanje pri anglo-italijanskih pogajanjih, po napravi v Londonu kakaj neprijeten vtis. Po poročilih iz Egipta se sklicuje zadoščenja vlada na ta člen zato, ker bodo veljala bližnja pogajanja med drugim tudi obrambi Sueškega prekopa in krajem okrog Canskega jezera. Ni še znano, ali bodo v Londonu sprejeti pojasnilo egiptovske vlade in dali Egiptu zadoščenje. Ker zaenkrat še ni uradnega stališča o teh vprašanjih, se je treba glede pogajanj z Rimom omejiti na časopisna poročila, ki navajajo med drugim, da bo šlo za omejitve italijanskih vojaških sil v Libiji, za demontažo vojaških naprav na otoku Pantelari, za ustavitve propagande itd. Strakovnjaki za zunanje politična vprašanja odklanjajo zaenkrat vsako informacijo. Glede želje egiptovske vlade so pa mnenja nekoliko pretrana.

Kdaj je hitlerjevstvo
v Avstriji kaznivo

Dunaj, 25. febr. b. Uradno poročajo, da sta policija in orožništvo dobila nalog glede bodočega stališča, ki ga morata zavzeti do avstrijskih narodnih socialistov, in sicer do nošenja kljukastega križa, hitlerjevskega pozdrava itd. Petje nemške narodne himne se dopušča le v posebnim dovoljenjem. Kroji se smejo nositi le v okviru določb dosedanjih naredb. Nemški državljani morejo dobiti posebno dovoljenje za nošenje krojev. Nemški zastav ne smejo nositi posamezne osebe, pač pa se smjo razobešiti le po hotelih in gostilnah, toda poleg njih mora biti avstrijska zastava. Politična shranjevanja sme prirejati še vedno samo Domovinska fronta. Tudi glede časopisja ostanje v veljavi stare določbe. Domovinska fronta ne bo nasprotovala, če nekdo prizna, da je narodni socialist, vendar pa narodno-socialistična aktivnost v skupinah ni dopuščena. Narodno-socialistična propaganda, shranjevanje denarja itd. je kaznivo. Kazniv so napadi na člane vlade in na Domovinsko fronto. Radijski prenos po zvočniku iz Nemčije, to je prenos, ki so uradnega značaja, se ne smejo prenašati v javnih lokalih in hotelih.

Rim, 25. febr. AA. DNB: Na vesti o bližnjem obisku maršala Göringa in zunanjega ministra v. Ribbentropa, izjavljajo merodajni krogi, da o takem obisku uradno še ničesar ne vedo.

San Louis o Bispa, 26. febr. b. O veliki letalski nesreči blizu San Louisa poročajo, da so štiri osebe mrtve, en potnik pa hudo ranjen. Letalo je bilo last znanega časopisnega magnata Hearsta ter je treščilo ob hrib zaradi goste megle. Med ponesrečenci je tudi Lady Plunkett, znana oseba londonske visoke družbe.

Velik japonski prodor

Peking, 25. febr. AA. (Havas.) Po poročilu agencije Domej iz glavnega poveljstva japonske severne vojske so japonske čete izvedle napad velikega obsega v Lingčinu 112 km južno-zapadno od Tajnafuna ob železniški progi iz Tantunga v Puknu v pokrajini Sansi. Japonci prodirajo proti zapadu vzdolž severne obale Rumene reke, da bi na ta način zavzeli vse postojanke severno od Honana. Japonci so nadalje zavzeli Sihijien, ki je važna strateška postojanka južno-zapadno od Sansija. Mesto leži 80 km od Lingčija, ki ga japonski oddelki močno napadajo. S svojim prodiranjem v pokrajino Sansi hočejo Japonci obkoliti osmo kitajsko vojsko, postavljeno iz komunistov, ki neprestano ovira japonske čete. Po drugi strani hoče japonsko poveljstvo osvoboditi svoje desno krilo zaradi bližnjega prodiranja proti Hankovu.

Kdo je zmagal pri Teruelu

Kdo je zmagal pri Teruelu? Nad tem vprašanjem se bo marsikdo čudil, vendar pa je resnica, da se o njem v Španiji na obeh straneh zelo mnogo razpravlja. Branilec Madrida general Miaja se je namreč takoj, ko so Francove čete na novo zasedle Teruel, oglasil k besedi in izjavil, da so rdeče čete pri Teruelu vse dosegle, kar so hotele. Hotele pa so z napadom sredi decembra lanskega leta preprečiti na široko pripravljeno ofenzivo generala Franca na Madrid. Prisilili so Franco, da je sprejel boj in se dobra dva meseca vojskoval na silno neprimadnem terenu, ki je bil za Franco tem bolj neugoden, ker mu je ves čas primanjkovalo dobrih zvez z zaledjem. Po zatrtju generala Miaja so torej osmetedenski zelo krvavi boji okrog mosteca Teruela imeli le ta namen, da preprečijo veliko nevarnost, ki je rdečim grozila na nekem drugem delu bojišča. Nacionalisti, tako pravi Miaja, so sicer dosegli vojaški uspeh, ker so znova osvojili Teruel, toda v osmetedenskih krvavih bojih je občutno epihnela njihova armada, ki je bila pripravljena za udarec na Madrid.

Proti temu pojmovanju, ki ima brez dvoma mnogo zase, pa na Francovi strani poudarjajo velik moralen uspeh, ki so ga z zopetno osvojitvijo Teruela dosegli. V Francovem taboru spominjajo na to, da pred osmimi tedni, ko so rdeči

zasedli Teruel, niso zamedili spraviti na noge vse rdečo propagando po vsem svetu in prikazati, da je Francova vojska demoralizirana in opešana in da je konec Francovih zmag. Iz prestižnih razlogov je Franco hotel Teruel osvojiti in to se mu je tudi posrečilo. Dvomesecno krvavo borbo je odločil v svoj prid in pripravil rdečim četam hud poraz. Samo mesto je seveda le še kup razvalin brez prebivalstva, ki se je moralo izseliti na stran rdeče Španije.

Osvojitev Teruela je Francovi vojski prinesla precejšen kos novega ozemlja. Zareza, ki jo nacionalna Španija na tem mestu dela v rdečo ozemlje, se je občutno razširila. Ni pa gotovo, da bi Francova vojska hotela v isti smeri dalje prodirati proti Valenciji, to se pravi, proti morški obali. Poleg odpora nasprotnika bi morala računati s silno težavnim ozemljem in skoraj nepremostljivimi naravnimi ovirami. Zato je celo zelo verjetno, da Franco ne bo nadaljeval ofenzive na tem mestu, ampak bo skušal doseženo bojno črto utrditi, nato pa poskusiti vojno srečo na kakem drugem delu obširne fronte.

Salamanca, 25. febr. AA. DNB: Poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Na teruelski fronti so naše čete utrdele svoje postojanke in zbrale mnogo vojnega materiala. Pri nekem napadu so naše čete zavzele sovražno skladišče orožja.

Osebnosti

Belgrad, 25. febr. m. Z redom sv. Save III. razreda je bila odlikovana ga. Franja Tavčarjeva iz Ljubljane.

Za podnačelnika pri okr. načelstvu v Mariboru (desni breg) je postavljen dr. Mirko Brolih, tajnik banke uprave — V 5. skup. sta napredovala Franc Sink, politično-upravni tajnik banke uprave, in Bogomir Deu, okrajni podnačelnik v Litiji.

Za sodnika pri sodišču za zaščito države je postavljen Vinko Strasser, apelacijski sodnik v Ljubljani. Dosedanji sodnik pri tem sodišču Leopold Vičar pa je razrošen svoje dolžnosti.

Nova romunska ustava „sprejeta“

Bukarešta, 25. febr. AA. (Rador) Ko so razglasili izid plebiscita, ki prinaša ogromno večino glasov za novo ustavo, so priredili po prestolnicah ulicah veličastno baklado. Ulice so bile okrašene z zastavami. Ogromna množica je viharoma vzklikala kralju pred dvorom. Kralj se je pojavil na balkonu in se zahvalil za ovacije. Podobne manifestacije so bile tudi v drugih krajih. Po hribih in vrhovih so zazigali kresove in izražali na ta način svoje veselje.

Po podatkih, ki so jih uradno objavili ob 1.30 ponoči, je glasovalo 4.300.723 volivcev, kar je 92,51% vseh volivcev. Za novo ustavo je oddalo svoje glasove 4.295.308 volivcev, kar je 99,88%, proti ustavi je glasovalo 5415 volivcev, torej 0,12%.

S plebiscitom je nova ustava dosegla ogromen uspeh. Hkrati kaže plebiscit, da je vsa država polkazala za ta referendum ogromno zanimanje. Pri nobenih dosedanjih volitvah ni bil odziv volivcev tako obilen. Pri volitvah leta 1928 je od 3.671.352 vpisanih volivcev glasovalo 2.840.680 volivcev, kar da 77%. Leta 1933 je bilo volivcev 4.380.354, glasovalo je pa 2.981.748, torej 66,07%. Pri volitvah leta 1937 je od 4.649.163 vpisanih volivcev glasovalo 3.071.785, tedaj 68,07%. Pri večerajšnjem plebiscitu je pa od 4.649.143 volivcev glasovalo 4 milijone 300.723, kar da 92,51%.

Glavne določbe nove ustave, ki je razdeljena v 117 členov, so naslednje:

Romunji je narodna država, kjer se tuji na-

Stari in onemogli delavci

bodo mogli svoje pravice iz zavarovanja za onemoglost, starost in smrt uveljaviti samo za ena obdobja zaposlenja, za katere so bili prispevki dejansko plačani.

Ako prispevki niso plačani, po določbah zakona o zavarovanju delavcev pravice do starostnega in invalidnega zavarovanja niso pridobljene. (§ 68. zakona o zavar. delavcev.)

Delodajalci se morajo te važne socialne in moralne odgovornosti stalno zavedati.

rodi ne morejo naseljevati. Vsi državljani so pred postavo enakopravni. Državlanske pravice ostanejo nedotaknjene.

Nobenemu romunskemu državljanu ni dovoljeno predlagati, da bi se spremenila državna oblika kakor tudi ne oblika vlade, ne sme predlagati, da bi se premoženje drugih razstilo in razdeljevalo, nobeden ne sme zagovarjati razrednega boja. Duhovnikom je vsaka udeležba pri političnem udeleževanju prepovedana. Vsako politično zbiranje na verski osnovi je prav tako prepovedano.

Nova ustava uvaja smrtno kazen v vojnem in mirnem času. V mirnem času je smrtna kazen dovoljena na predlog ministrskega sveta za sledeče zločine: atentate na vladarja in člane njegove družine, atentate na tuje vladarje, atentate na člane vlade in državne uradnike, roparske umore in politične umore.

V državno in samoupravno službo imajo dostop samo romunski državljani in se bo država pri tem ozirala na dejstvo, da je romunska narodnost večinska in nositeljica države.

Dosedanje narodno predstavništvo se ukine. Ustanovljata se nov parlament in nov senat. Parlament sklicuje kralj dvakrat na leto, ga zaključuje ali zasedanje odloga. Po ustavi je dolžan sklicati parlament po preteku enega leta, odkar je bil zadnjič preložen.

Skupščino volijo romunski državljani za dobo šestih let. Volivci morajo biti 30 let stari in morajo pripadati eni izmed naslednjih treh skupin: 1) kmetje in kmetički delavci; 2) industrija in trgovina; 3) duševni delavci. Voljeni smejo biti samo romunski državljani, ki so 30 let stari in kri pripadajo eni zgoraj navedenih poklicnih skupin. Volitev je tajna. Volivni list ni, ampak se glasuje za kandidate osebno, in sicer po okrožjih.

Senat sestavljajo tri vrste članov: 1) senatorji, ki jih je imenoval kralj; 2) senatorji, ki jih bodo volile državne ustanove; 3) senatorji, ki imajo po ustavi pravico do članstva zaradi službe, ki jo opravljajo. Senatski mandat traja devet let in se senat tretjinsko obnavlja vsako tretje leto. Pravomočni senatorji so tudi vsi polnoletni člani kraljevskega doma. Volivno pravico imajo tudi ženske in smejo biti tudi voljene.

Parlament nima pravice stavljati zakonskih predlogov, ki jih stavlja izključno le kralj sam. Parlament ima pravice do zakonskih predlogov le za običajne državne potrebe, ki jih bo poseben zakon našel. Kralju pripada tudi pravica, da od parlamenta sprejete zakone odkloni in je odklonitev brez priziva.

Kralj osebno ima pravice sklenjanja političnih in vojaških pogodb z inozemskimi državami. Za nje ni treba odobritve parlamenta. Parlament ima pravico odobriti samo trgovske in v to vrsto spadajoče pogodbe. Člane vlade imenuje kralj in jih tudi odstavlja. Ministri niso odgovorni parlamentu, ampak kralju. Vladar pa ni odgovoren nikomur, ki mu tudi pripada izključna pravica, da predlaga spremembe ustavnega zakona. Minister sme postati samo, kdor je že tri rodove romunski državljan.

Poročna sodišča so odpravljena, a nedotakljivost sodnikov je zopet obnovljena.

Člen 91 določa, da nobena tuja armada ne sme prekrščati romunskega državnega ozemlja, razen, če ji to ne dovoli poseben zakon.

Nova politična skupina v Zagrebu

»Vreme« poroča, da se v Zagrebu snuje nova politična skupina izobražencev, ki so se že dalj časa sestajali in v medsebojnih razgovorih obravnavali hrvatski in splošni politični položaj v državi. Slednjič so se odločili, da začno izdajati novo tedensko glasilo. Med temi »Vreme« omenja nekatere ugledne osebe iz hrvatske družbe, kakor na primer dr. Filip Lukas, rektor visoke ekonomske komercialne šole v Zagrebu in dolgoletni predsednik Matice Hrvatske, nekaj ljudi iz krogov revije »Hrvatska smotra«, Vlaho Rajić, sotrudnik »Obzora«, Stefan Urojić, nekdanji poslanec bivše HSS, kanonik dr. Franc Barac, dr. Ivan Protuplipac, voditelj križarskega gibanja, Josip Müller, Cvetko Stahan, bivši ravnatelj pri »Hrvatskem dnevniku« in še več drugih.

naše zakonodaje preostaja po izjavi ministra še pomorsko-trgovinski zakon, tretji del trgovinskega zakona in državljanski zakonik. Pomorsko-trgov. zak. je že pred Narodno skupščino, tretji del trg. zak. pa se izdeluje. V pravosodnem ministertvu se urejajo tudi vsi predlogi, ki jih je to ministertvo dobilo k prvi osnovi novega državljanskega zakonika. V najkrajšem času bo ministertvo začelo izdelovati definitivni načrt za menični in čekovni zakon, kar je tudi v zvezi z intencijami držav Male zveze. Definitivna načrta za omenjena zakona boeta izdelana po konferenci stalnega Sveta držav MZ.

V svojih nadaljnjih izvajanjih se je bavil tudi s stanjem kriminalnosti v naši državi ter je dejal: V letu 1936 je bilo pri jugoslovanskih sodiščih 540.513 kazenskih zadev ter je v primeri s prebivalstvom naše države po odstotku novorojencev in mladolenikov skoraj vsak 19. ali 20. državljan pred sodiščem. Civilnih tožb pa je bilo 588.777. V normalnem času je v naših kaznilnicah letno okrog 7370 kaznivcev. Dne 1. januarja letos jih je bilo 8545, in sicer 8098 moških in 447 žensk. Minister izjavlja, da število kaznivcev žal narasča. V nadaljnjih izvajanjih pa se je obširno bavil s poboljševalnicami in z ostalim delom pravosodnega ministertva.

Za ministrom je prvi govoril dr. Milivoj Grba, član poslanskega kluba JRZ. Zavzemal se je za spremembe nekaterih določb v kazenskem zakoniku, predvsem glede klevet. Zagovarjal je tudi povečanje kreditov za zidanje novih sodnih poslopij. V času, ko to poročamo, seja še traja.

Seja Narodne skupščine
Opozicija se drobi

Barčević osamljen s nekoliškimi člani. Bivši član tega kluba dr. Novčan je sinoči istotako glasoval za proračun.

V poslanskem klubu JNS pa že itak dalj časa vre ter je vedno večje število onih poslancev, ki ne odobravajo politike vodstva kluba in vodstva stranke. Velika nezadovoljnost se je dalje začela v klubu JNS spet proti Jevtiču in njegovi tovariši mu očitajo, da je s svojo politiko največ doprinesel, da je JNS zašla v tako brezizhoden položaj. Proti Jevtiču pa trenutno poslanci JNS še ne morejo prav nastopiti, ker stoji za njim Peter Živković. Nerazpoloženje proti Jevtiču v poslanskem klubu JNS je tem večje, ker se vsi poslanci tega kluba zavedajo, da se jim vedno oostreje bliža politična smrt, ki jih bo s prvim razpisom državnoborskih volitev odprnila s politične pozornice.

Snočnjemu glasovanju v skupščini sta prisostvovala v poslanskem klubu JNS tudi senatorja dr. Kramer in Pucelj, ki sta se po končanem glasovanju in objavljenem rezultatu skupno s poslanci kmalu izgubila iz zbornice.

Rezultat snočnjega glasovanja je brez dvoma vplival tudi na potek današnjega proračunske razprave v podrobnostih, ker v dvorano ni prišla niti večina onih opozicijskih poslancev, ki so se prijavili kot govorniki.

Kot prva točka so bile na dnevnem redu postavke za vrhovno državno upravo, to je postavke za dvor, narodno predstavništvo, predsedstvo vlade, državni svet in glavno kontrolo. Govorila sta samo dva poslanci: Milan Vukičević iz Barčevićevega kluba in Milan Dimitrijević iz radikalnega kluba. Vukičević je govoril predvsem o glavni kontroli in nastopil proti nagradam, ki jih prejemale pregledovalci računov kraljeve kontrole. Po njegovih govorih so bile izglasovane vse postavke za vrhovno državno upravo.

Finančni minister o upokojevcih

Pred razpravo o postavkah za pokojnine, invalidske podpore in državne dolgeve je dobil besedo finančni minister Letica. V svojem poročilu je govoril o stanju upokojevcem in invalidov ter dejal, da kljub vsem naporom vlade število upokojevcem še vedno raste, kar pomenja tudi povečanje proračunskih izdatkov. Za državni proračun bo pa glede upokojevcem nastopila razbremenitev, ker bo po § 145 uradniškega zakona s 1. aprilom letos prevzel izplačevanje družinskih pokojnin uradniški pokojninski sklad pri Državni hipotekarni banki iz sredstev tega sklada. To vprašanje je rešeno s predloženimi spremembami §§ 133 in 145 uradniškega zakona. Po teh spremembah bo uradniški pokojninski sklad služil za izplačilo tako pokojnin kakor za izplačilo družinskih doklad. Pokojnine bo še nadalje izplačevala državna blagajna, za pokritje teh izdatkov bo pa Državna hipotekarna banka izročila finančnemu ministru vse dohodke omenjenega sklada od 1. aprila letos dalje. Krediti za izplačilo invalidskih podpor so določeni v isti višini kakor lani. O postavkah za državne dolgeve je minister dejal, da so se notranja posojila v teku leta nekoliko zvišala zaradi izdaje novih agrarnih obveznic za ureditev agrarnih odnosov, kakor tudi zaradi izvajanja velikih javnih del. Glede inozemskih dolgov je minister poudaril koristi, ki jih je vlada dosegla z ureditvijo vprašanja odplačevanja državnega dolga v Franciji. Po izjavi ministra so v teku tudi pogajanja zaradi ureditve vprašanja odplačevanja državnega dolga v Ameriki.

Za ministrom Letico je dobil besedo poslanec Mohorić iz poslanskega kluba JNS, ki se je med drugim obregnil ob »Slovenec« zaradi poročanja o njegovem delu v skupščini.

Pravosodni minister
o naši zakonodaji

V popoldanskem nadaljevanju je Nar. skupščina pričela razpravo v podrobnostih o proračunskem predlogu za pravosodno ministertvo. Razpravo je začel resorni minister Milan Simonović. Med drugim je dejal, da se bo dan, ko bo stopil v veljavo novi trgovinski zakon, določil z uvodnim zakonom, ki je že izdelan in bo v kratkem predložen v pretres Narodni skupščini. Za izenačenja

Nagradno žrebanje „Slovenca“

Vsi, ki jim je sreča dodelila eno od razpisanih nagrad, so dobili pismeno obvestilo. Tisti, ki morejo, naj se s tem obvestilom oglase v upravi »Slovenca«, Kopitarjeva ul. 6 v Ljubljani, kjer bodo dobili posebno nakazilo, s katerim bodo nagrado pri zadevni tvrdki lahko dvignili.

Kdor pa ne more osebno priti v Ljubljano, naj nam to sporoči in mu bomo poslali njegovo nagrado.

Pri plugih naj sporoče, za kakšno zemljo ga žele, pri čevljih pa številko čevljev in ali ženske ali moške.

Propagandni oddelek »Slovenca«.

Ljubljanska žeja v številkah

Ljubljana 25. februarja. Statistika, ki jo je izdelal te dni mestni trošarinski urad, je kaj zanimivo zrcalo ljubljanskega želodca. Ne samo, da so Ljubljanci dobri jedci, temveč so še boljši pivci. Množina alkoholičnih pijač, ki je bila lani uvožena, je kar impozantna.

Tako so lani Ljubljanci zaužili 77.107 litrov ruma, araka in raznih likerjev. Če štejemo, da ima Ljubljana sedaj okoli 80.000 prebivalcev, je prišlo torej na vsakega prebivalca malo manj kakor en liter teh likerjev. Mestna občina prejema od hektolitrske stopnje po 15 din, banovina pa 5 din. Spiritu in žganja pa je Ljubljana uvozila 45.496 hl. Glavna pijača Ljubljancev pa je in ostane rujno vino. Lani so ga spili Ljubljanci kar 3.916.000 litrov, ali kakšnih 49 litrov na osebo, to se pravi, od dojenčka pa do starčka pa do sleherne ženice. Nekateri ga niso seveda nič, zato pa so drugi poskrbeli, da so ga nekoliko več. K temu moramo pristeti še vino v steklenicah in vermut, ki so ga Ljubljanci uvozili lani 12.278 litrov, ali povprečno na vsakega šestega Ljubljance ena buteljka letno. V Ljubljani se spiše seveda mnogo več buteljčnega vina, toda v buteljke se mnogo vina natoči v Ljubljani sami. Od odprtega uvoženega vina dobi mestna občina 1.50 din, banovina 1 din, gostilničarska zadruga pa 15 par, od buteljčnega vina pa mestna občina 3 din in banovina 1 din. Finega vina, proseka, maraskina, bakarske vodice in bermeta je Ljubljana lani uvozila 12.008 litrov, približno torej tudi na vsakega šestega Ljubljance 1 liter. To vino je že dražje zatrošarinjeno. Mestna občina namreč dobi 5 din od litra, banovina pa 1 din. Še bolj je obdavčen šampanjec, ki ga je Ljubljana uvozila lani 1639 originalnih steklenic. Povprečno bi prišlo na vsakega 50. Ljubljanci ena buteljka šampanjca. Seveda je v Ljubljani najmanj 75.000 takih, ki še nikoli niso pili šampanjca in niti ne vedo, kakšen okus ima, so pa tudi taki, ki si ga privoščijo redno v izdatni meri. Šampanjca se popije v Ljubljani mnogo več, saj ga delajo tudi v mestu in mnogo ga tudi vtihočijo. Zakaj kdo naj preide do zadnjega kotička vsak gosposki avtomobil, v katerem je marsikdaj skrita buteljka. Trošarina na šampanjec je namreč visoka, treba je plačati 15 din mestni občini za vsako buteljko, banovini pa 3 din.

Splošno se opaža, da Ljubljanci pijejo nekoliko več lahkih vin, manj žganja in likerjev, nekoliko pa se je pričel popravljati tudi konsum piva. Kakšne primerjave z leti krize niso mogoče, ker statistike priključenih občin niso ne zanesljive in ne natančne. Piva je lani Ljubljana popila 701.776 litrov. Mestna občina dobi od piva 1.50 din trošarina, banovina pa 60 par. Povprečno je torej na vsakega Ljubljance lani prišlo 8-9 litrov piva ali kakšnih 17-18 dobro namerjenih vrčkov.

Sadnega mošta je Ljubljana uvozila 19.071 litrov ali četrtno litra na osebo. Mošta torej Ljubljanci ne marajo preveč. Mestna občina dobi od litra mošta 0.50 din.

Protialkoholno gibanje je v Ljubljani seveda slabo razvito, kar kaže tudi statistika trošarinskega urada. Brezalkoholnih pijač, kakor vina iz jabolk, malinovec, drugih sadnih sokov je Ljubljana uvozila 9037 kg ali približno eno desetino kilograma na osebo. Trošarina na te vrste pijače znaša 1 din od kilograma. Limonove, vinske, mlečne kisline in vseh sličnih sadnih kislin je Ljubljana uvozila lani 12.127 kg ali približno eno sedmino kilograma na osebo. Tudi na te kisline je trošarina 1 din od kilograma. Takih brezalkoholnih pijač, kakor so pokačice, šabes in podobno, pa je Ljubljana lani zaužila 390.017 litrov. Za te pijače je trošarina 50 par. Raznih mineralnih vod in sifona pa je Ljubljana lani uvozila oziroma sama proizvedla in zaužila 412.994 litrov. Na te vode je trošarina 25 par.

Navadnega vinskega kisa je Ljubljana lani uvozila, če računamo po hektolitriških stopnjah, to je 4%, skupno 424.000 litrov. Na hektolitrsko stopnjo je trošarina 10 par. Tisto vino, ki

se je pokvarilo v Ljubljani in se je spremenilo v kis, seveda ni uračunano. Ocetne kisline je Ljubljana lani uvozila 797 kg. Na ocetno kislino znaša trošarina 10 din na kilogram. Jedilnega olja je Ljubljana uvozila lani 379.897 kg ter dobila prav toliko dinarjev na trošarini.

Poraba mleka

Točno število, koliko Ljubljana porabi mleka, ne bo mogoče nikdar ugotoviti. Skozi mitnice je bilo pripeljanega 6.288.871 litrov mleka, toda v tej številki je uračunano le ono mleko, za katero so bile izdane bolete. Mnogo mleka pa so prinesle kmetice v jerbačkih s par jajci

Boljšeniški zločin še zmeraj nejasen

Bevardi in Sajtegel usah različno govorita. Šega pa vse taji. Možno je, da je Šega zločin nasnoval, izvršila sta ga pa zločinca sama

Maribor, 25. januarja.

Z nezmanjšanim zanimanjem zasledujejo Mariborčani potek preiskave o grozovitem zločinu pri Sv. Boljšniku nad Mariborom. Kadar ljudje opazijo, da vodijo stražniki Sajtegla ali Šega na policijo k zaslišanju ali nazaj v policijske zapore, se v nekaj minutah zbere okrog zločincev večstoglavna množica. Ljudje so pa še posebej radovedni na Bevardija, katerega pa ne dobe pred oči, ker ga drži preiskovalni sodnik v zaporih jetnišnice ter se na ta način vrši preiskava prav za prav ločeno na sodišču in pri policiji.

Kljub obsežni preiskavi in kljub ogledu na mestu zločina pa se še sedaj ni posrečilo v podrobnostih pojasniti potek grozovitega dejanja. To pa zaradi tega, ker vsi trije osumilenci krčevito vztrajajo pri svojem načinu zagovora. Tako zatrjuje Bevardi še sedaj, da je izvršil umor samo Sajtegel in Šega sploh ne omenja. Bevardi zatrjuje, da sta odšla s Sajteglom k Boljšniku, da pa Bevardi ni imel niti pojma, da hoče Sajtegel napasti in umoriti Dolničarja in Gorupova. Po Bevardijevi izpovedi bi Sajtegel popolnoma sam izvršil napad in umor. Sajtegel pa je zopet prikrotil svojo izpoved v svojo korist na ta način, da je označil kot glavnega krivca in iniciatorja umora Blaža Šega, kateremu je pomagal Bevardi, on sam — Sajtegel — pa je takorekoč le od daleč opazoval napad in krvavo borbo napadenih s morileci. Šega zopet vneto zatrjuje, da je pri vsej stvari povsem nedolžen ter ponuja alibi, da je bil zvečer ob 6. doma v Radvanju.

Poleg alibija Šega, ki sicer precej šepa, ker ga je baje videla doma samo njegova priležnica, pa govori zanj še neka priča, ki zatrjuje, da je videla, kako sta se podala v gozd za Dolničarjem in Gorupova samo dva moža, in sicer Bevardi in Sajtegel, ki ju priča oba pozna. Tudi Sajteglavo pripovedovanje o povratku zločincev od Sv. Boljšnika v dolino je precej nejasno. Pravi, da se je sam vrnil od Serneca po kolovozu, Šega in Bevardi pa da sta šla po stranski poti ter so se šele v dolini sešli. Ima pa Sajtegel na suknjiču zadaj na hrbtu krvave sledove prstov in dlani. Kaže, kakor da je moral podpirati ranjenega Bevardija na poti v dolino ter se ga je ranjenec držal okrog vratu ter na ta način zapustil na suknjiču krvave sledove svoje roke. Pri tej razlagi ne bi držala Sajteglava izpoved, da so šli ločeno v dveh skupinah v dolino. Preiskava bo morala še ugotoviti, ali je bil Šega res osebno soudeležen pri zločinu, ali pa je bil samo iniciator ter organizator napada, katerega sta na njegovo prigovarjanje izvršila Sajtegel in Bevardi.

Danes je policija zasliševala v glavnem nekatere stranske krivce. Dopoldne je bila zaslišana Bevardijeva mati, ki sploh ne zna slovensko ter je odgovarjala v nemščini. Mati je tajila, da bi bila vedela za sinovo dejanje. Zanimala je, da bi bila Sajteglava sploh kdaj videla, dasi zatrjuje druge priče in Bevardi sam, da se je usodnega dne mudil pri Bevardijevih. Tudi je zanimala, da

in s kakšno kokoško, da so ga tu prodale. Na take male množine pa ni mogoče izdajati bolet, temveč le trošarinske listke, ki vse skupaj računavajo. Takega mleka v malih množinah je bilo najmanj 1 milj. litrov. V Ljubljani sami pa je mnogo večjih ali manjših kmetijskih posestev, krav in pri raznih okoliških delavskih hišah tudi koz. Množina mleka, ki je bilo proizvedeno v Ljubljani, pa znaša tudi okoli 3 milj. litrov. Tako moremo računati, da Ljubljana letno porabi vsaj 10 milj. litrov mleka ali 125 litrov mleka na osebo. Mlečnih konzerv in nadomestkov za mleko je Ljubljana lani uvozila samo 124 kg. Na liter mleka je trošarina 10 par, na mlečne konzerve pa 1 din za kilogram. Hrana, ki prav za prav spada med pijače, je med. Lani ga je Ljubljana uvozila 39.974 kg, ali povprečno pol kilograma na osebo, kar pa je spričo izvirnosti tega živila še vedno premalo. Za med dobi mestna občina 1 din od kilograma.

Te številke za lansko leto so ugodne. Žganja in spirita, pijače obupanih in propadlih, potroši Ljubljana vedno manj, zato pa nekoliko več vina in neprimerno več mleka kakor v letih krize.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« *grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Kliničke izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« *voda, pomešana z nekoliko vroče vode.**

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Trpežno perilo boš imela, če ga bo prala GAZELA

Naša kri v tujini

Cleveland, Ohio. Slovenci v Sev. Ameriki želijo poslušati po radiu knezoškola dr. Gregorija Rožmana. Po vseh številnih kolonijah širom Amerike, ki jih je lani obiskal naš nadpastir, je zapustil njegov obisk trajen spomin. Kako so se naši rojaki razveselili tople domače besede, pričajo pisma, ki so jih pisali svojcem v domovino. Našega nadpastirja bi bili najrajši za vedno obdržali v svoji sredi, da bi nam tudi on iz domovine kaj povedal. Vsi bi tako radi prisluhnili njegovim toplim besedam kot tedaj, ko se je mudil med nami. Prepričani smo, da bo naši prerojeni rad ugodil, zvesti še, ko si tako srčno želimo slišati tople besede iz stare domovine.

Zaradi radijskih oddaj prosimo vse merodajne faktorje v domovini, da nam nudijo v programu več slovenske besede in pesmi. Srbsčine ne razumemo, ker se tega jezika še nikoli nismo učili. Upamo, da bo domovina za naprej upoštevala naše upravičene prošnje in želje. Vsem v domovini, zlasti pa našemu nepoznanemu nadpastirju dr. Gregoriju Rožmanu, pošiljamo tople pozdrave iz ameriške Ljubljane.

Chicago, Ill. Slovenka dosegla odličan uspeh na odru. V tukajšnjem gledališču »Grand Opera House« *so predvajali igro »Stage Door«, ki je za nas zanimiva zaradi tega, ker ima vodilno vlogo naša mlada rojakinja Olga Prijatelj. Mlada slovenska umetnica je žela v igri sijajen uspeh, kar ji je priznala tudi ameriška kritika.*

Cleveland, Ohio. Delavski oddelek ameriške vlade poroča, da so izselenci raznih narodnosti lani kaj pridno posegali po ameriških prvin in drugih državljanjskih papirjih. V teku lanskega fiskalnega leta so razna sodišča v Ameriki podelila ameriško državljanstvo 164.976 osebam, ali za 23.710 več kot pa l. 1936. Izmed novih državljanov je bilo lani 4453 naših rojakov. — Dekleta iz vseh višjih šol v Clevelandu so imela tekmo v šivanju. Prvo nagrado je dobila naša rojakinja M. Pintar, učenka collinwoodske višje šole.

New York. Družina z Ivana Mladinca je dobila sožalno brzojavko in pisma od najuglednejših ameriških osebnosti, kar priča, kako velik ugled je užival pokojnik v ameriški javnosti.

Za socialno pravičnost v Kamniku

Kamnik, 25. februarja.

Kakor po vseh industrijskih krajih tako se tudi v našem okraju še vedno opaža pomanjkanje, beda in brezposelnost. Številne družine še vedno s strahom zro v bodočnost, kako se bodo preživljale, ko jim ni mogoče dobiti vsaj začasnega služka. Ko je novi občinski odbor prevzel svoje posle, so začeli takoj prihajati na občino številni ljudje, med njimi največ družinskih očetov. Prosilci niso za podporo, ampak za delo.

Novi župan g. Novak je povabil na posvetovanje g. kanonika Riharja in g. podžupana Stergarja. Na tem posvetovanju so pretresali vsa aktualna socialna vprašanja. Važno je vprašanje pokojnin starih delavcev smodnišnice, da pridejo do že ponovno objavljenih pokojnin. Drugo važno vprašanje pa je, da se delavstvu smodnišnice izenačijo službeni prejemki vsaj z drugimi gospodarskimi podjetji na minimalne prejemke, ki jih določa uredba banske uprave. Gospodje so sestavili posebno resolucijo, katero so izročili čislarnemu in socialno čušečemu upravniku smodnišnice g. generalu Vladimirju Krstiču.

Kakor običajno so se tudi to pot našle znane osebe, ki so smisel resolucije, ki je bila izročena g. upravniku, raztrosili med delavstvom v takšni obliki, da bi povzročili čim večjo mržnjo do članov deputacije. Zato objavljamo resolucijo, ki je bila izročena g. upravniku, dobesedno:

»Težke gospodarske in nepravne socialne prilike, na katere naletimo v številnih podjetjih, nalagajo dolžnost, da se začnemo intenzivneje baviti z vprašanjem zaštite onih nesrečnikov, ki bi radi delali, pa ne dobijo dela ter so vsled tega obsojeni na bedo in pomanjkanje radi nenasičnega egoizma drugih, egoizma — ki poraja elemente, škodljive sedanjemu družabnemu in državnemu redu.

Kljub vsem dobrohotnim nasvetom javnih in privatnih institucij se še vedno dogajajo slučaj, da razna podjetja pri zaposlitvi novih ne kvalificiranih moči ne kažejo zadostnega razumevanja in socialnega čuta za nesrečnike, ki nimajo niti najnujnejših pogojev za človeka vredno življenje. Niso redki primeri, da imajo razmeroma dobro situirane rodbe stalno zaposlena po 2 ali 3 svoje člane pri istem podjetju, katero pa noče od rodbin s številnimi nedoraslimi otroci, ki nimajo ne stanovanja in ne hrane, sprejeti nikogar. Navedli bi celo lahko slučaje, ki dokazujejo, kako nizko je padlo pojmovanje socialne pravičnosti.

Premožne družine imajo pri podjetju zaposlene po 3 svoje člane, za dela na domu pa najemajo druge uslužbenke, ki jih izkoriščajo z nizkimi plačami, da sebi kupijo blaginjanje.

Iz navedenih ugotovitev je razvidno, da je ta skrajni egoizem zašel tudi že v delavske vrste in da nihče od prizadetih noče priznati svojemu so-trpinu pravice do dela in življenja.

Da so taki nezdravi pojavi, ki se stalno pojavljajo in ki se uveljavljajo z raznimi dovoljenimi, tudi korupcijskimi sredstvi, socialnemu miru in obstoječemu družabnemu redu nevarni, mora biti jasno vsakomur, kdor količnik pazljivo zasleduje žive struje, ki se dandanašnji očitujejo v ljudskih masah.

Zato je občina, ki je po §§ 76 in 77 zakona o občinah dolžna skrbeti tudi za socialni napredek in zaščito svojih članov, primorana nastopiti v obrambo onih, ki morajo vsled gori navedenih pojavov trpeti pomanjkanje.

Reorganizacija v ljubljanskih mestnih uradih in podjetjih

Nova mestna uprava ljubljanska je že v lanskem letu začela izpopolnjevati organizacijo mestnih uradov in podjetij. Ta reorganizacija je rodila prav zadovoljive uspehe in zato je nova uprava s to reorganizacijo nadaljevala tudi v letošnjem letu. Ta reorganizacija je potrebna zlasti z ozirom na bodoči mestni statut, da se nameravane spremembe praktično preizkusijo in da se bo v statutih ohranilo, kar se bo v praksi izkazalo kot koristno, in opustilo, kar se bo izkazalo kot nekoristno ali nepraktično.

Trije izmed najvažnejših oddelkov in največje mestno podjetje, to je mestna elektrarna, so dobili novo ureditev. Pri teh ureditvah so se za urade uvedli enotni nazivi, tako naziv oddelek za glavne skupine uradov, naziv oddelek pa za oddelkom podrejene enice. Oddelke vodijo načelniki, odseke pa šefi odsekov.

Predvsem se je pokazala potreba, da je treba za šolske zadeve, ki se tičejo mestne občine in ki so bile doslej raztresene po raznih mestnih uradih in izven njih, ustanoviti poseben šolski odsek. Ta odsek združuje vse posle, ki se tičejo krajevnega šolskega odbora, upravnega odbora državnih meščanskih šol, obrtno-nadaljevalnega šolstva, mestne ženske realne gimnazije ter zavoda Mladike. V smislu zakona o obvezni telesni vzgoji je bil dalje ustanovljen poseben odsek za telesno vzgojo. Oba odseka sta bila priključena predsedstvu. Ker pa se je število odsekov v sestavi predsedstva tako pomnožilo, jih je bilo treba združiti v eno organizatorično celoto. Ustanovljen je bil tako imenovani obči oddelek, ki sestoji iz 7 odsekov in je v novi obliki začel poslo-

vati 1. decembra 1937. Izpopolnjen je bil tudi kulturni odsek z mestnim muzejem, dalje statistični odsek; kontrolni urad pa, ki je bil doslej dodeljen predsedstvu, je postal samostojen kontrolni oddelek.

Podrobna reorganizacija je bila izvršena tudi v gospodarskem oddelku ter v mestnem gradbenem uradu, ki se je preosnoval v tehnični oddelek. V tem oddelku, ki je razdeljen na več odsekov, je bil na novo ustanovljen poseben konstrukcijski odsek, za cestne zadeve pa dva samostojna odseka: odsek za ceste in odsek za cestno nadzorstvo. Šefi vseh odsekov so inženirji in arhitekti, razen pravnega, kjer je šef uradnik-pravnik. Tehnični oddelek je po tej novi reorganizaciji začel poslovati s 15. decembrom 1937.

Podrobna reorganizacija je bila izvedena tudi v mestni elektrarni, ki je razdelila svoje poslovanje na 5 odsekov, t. j. 4 tehnične in knjigovodstveni odsek.

Vse te reorganizacije na prvi pogled niso videti pomembne; toda kdor pozna ustroj tako velikega upravnega aparata, kot ga ima ljubljanska mestna občina, bo moral priznati, da jamči dobra organizacija urada in smotrna porazdelitev dela, pravilen prenos odgovornosti in ustrežajoča strokovna zasedba vodilnih mest in referatov v veliki meri za točno, hitro in pravilno poslovanje. Priprava in izvršitev takih formalnosti vzame sicer splošno nekaj časa in povzroča tudi težave, ker so tako uradi kot stranke navajeni na dolgoletne tradicije, toda take začetne težave bodo kmalu poplačane z boljšim in točnejšim uradovanjem.

Nande Novak l. r., mestni župan
Rihar Matej l. r., ž. kanonik, župnik in dekan.
Stergar Anton l. r., podžupan.

Smrt starčka v vodi

Med vsemu Prepetince in Logarovci v Slov. gorah so našli v mlinemskem rokavu ščavnice utopljeno 73-letnega preužitkarja Matijo Stajnka. Pokojnik se je napotil popoldne od svojega zela Antona Rajha v sosednje Prepetince, da bi prevzel neko kolarsko delo, katero je kljub visoki starosti še vedno opravljal. Tam je pil jabolčnik ter se je zvečer nekoliko vesel vračal nazaj proti domu, kamor pa ga ni bilo. Zjutraj sta šla čez ščavnico dva sosedja, ki sta opazila poleg brvi prislonjeno palico, na zaledeneli vodi pa moško čepico. Pogledala sta natančneje ter sta opazila pod ledom utopljeno, katerega sta s pomočjo bližnjega mlinarja spravila na suho. Bil je Matija Stajnko, ki je zvečer zdrnil na brvi, padel na led, ki se je pod njim udrl ter je starček utonil v precej globoki vodi.

Tea von Harbou: II. del „Ešnapurskega tigra“

zaključeno nemško
filmsko delo

Indijski nagrobni spomenik

Kino Matica - tel. 21-24 - Danes ob 16, 19.15 in 21.15

Gustav Dlesse

La Jana - Theo Lingen

Drobne novice

Koledar

Sobota, 26. februarja: Matilda, devica; Viktor (Zmagoslav) spoznavalec.

Nedelja, 27. februarja: (3. predpostna nedelja). Gabriel od Zlostne Matero Božje; Baldomir, spoznavalec.

Novi grobovi

† V Ljubljani je umrl gospod Alojz Vasič, banovinski služitelj. Pogreb bo danes ob 4 popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnišnice.

† V Smarju pri Ljubljani je v 77. letu starosti umrl bivši župan gospod Anton Škerjanc, posestnik in gostilničar. Pokopali ga bodo v nedeljo ob 3 popoldne.

† V Podgorcih pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji je v 87. letu starosti mirno v Gospodu zaspal gosp. Fran Lah, bivši stavbenik, trgovec in posestnik. Pogreb bo v nedeljo ob pol 4 popoldne.

Naj jim sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno sožalje!

Osebnosti

— Poroke. Na Bledu sta se poročila g. Jože Munič iz Podbrda in gđ. Olga Turnšek iz Nazarjev. — Pri Sv. Juriju ob Taboru se je poročil g. Kovač Anton, šolski upravitelj v Lokah, z gđ. Angelo Habjan iz Črnega vrha. — Novoporočenec želim obilo sreče in božjega blagoslova!

KINO SLOGA

predvaja prekrasen film iz življenja ribičev
v našem Primorju:

Princeza koral

V glavni vlogi:

ITA RINA in SVETISLAV PETROVIČ

— Na edanostno brzokajko, ki jo je banski svet s prve seje svojega letošnjega rednega zasedanja poslal Nj. Vel. kralju Petru II., Nj. Vel. kraljici Mariji in Nj. kralji. Vis. knezu namestniku, je prejel kraljevska banska uprava od gospoda ministra dvora zahvalno pismo, ki se glasi: »Banskemu svetu dravske banovine — Ljubljana. Po Najvišjem nalogu mi je čast izjaviti zahvalo za rodoljubne želje in izraze vdanosti, ki so bile poslane Nj. Vel. kralju, Nj. Vel. kraljici Mariji, Nj. kralji. Vis. knezu namestniku in kraljevskemu domu z rednega Vašega zasedanja v Ljubljani. — Minister dvora: Milan Antič s. r.«

Uredbo o likvidaciji kmetijskih dolgov, vse izpremembe vnošene na svoje mesto, celotno sedaj veljavno besedilo po ŠŠŠ, dobite v Cirilovi v Mariboru in v vsaki knjigarni. — Cena 12 din.

— Sanatorij v Vurbergu. Dne 1. marca t. l. obhaja sanatorij na Vurbergu 15 letnico svojega obstoja. Sedanja vodja sanatorija g. dr. Bol. Okolokulak je prišel iz Carigrada na Vurberg 26. januarja 1923 ter je vse potrebno pripravil, da je sanatorij mogel otvoriti 1. marca, ko so prišli prvi bolniki. Za obletnico se bo vršila služba božja za katoliške po katoliškem, za pravoslavne po pravoslavnem obredu. Nato bo slavnostna seja, kjer bo g. vodja med drugim poročal o dosedanjem delu in o uspehih sanatorija. — Ustanovni občni zbor Tujkoprosmenega društva Otoče-Dobrava bo v nedeljo, dne 6. marca ob 15 v Otočah v gostini g. Ivana Markelj. Ker se bo sedaj zgradilo novo moderno postajno poslopje, bodo tuji brez dvoma še rajši posekali naše kraje, zatorej nam je ustanovitev tega društva nujno potrebna. Vabijo se domačini in okoličani, da se ustanovnega občnega zbora v obilnem številu udeležijo in pristopijo k društvu.

— Pojasnilo. V »Čerajšnjem Slovincu« smo v poročilu o seji narodne skupščine 24. februarja priobčili tudi naslednji stavek: »Ker sta se v dvorani med poslanci JNS nahajala tudi senatorja dr. Kramer in Pucelj, so poslanci JRZ zahtevali, naj omenjena dva senatorja zapustita zbornico.« — K temu poročilu nam je g. senator dr. Kramer poslal pismo, ki ga lojalno objavljamo: »To poročilo je netočno. Kakor vem, so nasprotno poslanci opozicije protestirali proti temu, da se je bivši poslanec g. Bogavac, ki je medtem postal senator, a je sedel med svojimi dosedanjimi tovariši, vmešaval v medklici v debato. Gospoda Pucelja ali mene se ta kontraverza ni tikala, mene tem manj, ker med govorom gospoda ministra Cvetkovića sploh nisem bil v narodni skupščini. — Z odličnim spoštovanjem dr. Albert Kramer.«

BOUVIER

VINO V STEKLENICAH
GORNJA RADGONA

— Veliko poučno ekskurzijo po Avstriji in Nemčiji priredi Zveza absolventov kmetijskih šol dravske banovine z velikim izletnim avtobusom od 10. do 18. julija t. l. V načrtu je ogled vseh večjih mest v Avstriji in Nemčiji (Berlin, Hamburg, Leipzig itd.). Vožnja s hrano in prenočitvami bo stala okrog 1800 din, kateri znesek je odplačljiv v obrokih. Prijave je poslati čimprej na naslov: Zolnir Ivo, Frankopanska 11, Ljubljana VII., kjer se dobijo tudi vse podrobnejše informacije.

Notarska tarifa — nova izdaja za 5 din — v Cirilovi, Maribor.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 41 objavljajo, da je drž. pravdnik v Zagrebu prepovedal prodajati in razširjati knjigo »Eppur si muove« od Miroslava Križana, dalje št. 83 lista »Radnike« in letak z naslovom »Hrvatski radniški savez podružnica Kakanj«. Izšlo vse v Zagrebu.

— Proga Ljubljana-Sušak. Z današnjim dnem zopet redno vozi avtobus na progi Ljubljana-Sušak. — Predzrna tatvina kokoši. Vlakovodja v p. Alojzij Dolenc na Spod. Blatu pri Grosupljem se je te dni zbudil ob ½ jutraj z družino vred. Družini se je čudno zdelo, da petelin ne poje. Takoj so ugotovili, da so imeli nočni obisk v kokošnjaku. Dolenc je takoj odhitel v Grosuplje na vlak ter

pregledal ves vlak ter res našel dve kokoši, v katerih je zaslutil svoje kokoši. Poklical je orožnika v vlak, na njegovo splošno začudenje pa orožnik tatu ni aretiral, čeprav je Dolenc spoznal zadavljenega petelina in 10 kokoši za svoje. Zato je Dolenc stražil sam tatu, da ga izroči v Ljubljani policiji. Na postaji Laverca pa se je tat iztrgal ter hotel pobegniti. Dolenc ga je zagrabil in s pomočjo nekega drugega pasanta mu je odvzel plašč in klobuk. V plašču je bila denarnica z 39 din. Tatu se je le posrečilo iztrgati se, tako da je pobegnil čez Barje. Dolenc je sicer 10 kokoši rešil in zadavljenega petelina, dve kokoši je našel v hlevu zadavljenega, eno pa še pogreša. Tat se je baže nekje na Barju ponesrečil — zlomil si je baže nogo — in ga sedaj oblasti iščejo.

— Podružnica Sadržarskega in vrtnarskega društva v D. M. v Polju priredi v nedeljo, 27. t. m. ob 9 v ljudskošolski dvorani zanimivo predavanje o vzgoji stenskih sadnih spalirjev. Predavanje bo ilustriralo okrog 200 predmetnih skopičnih slik. Predaval bo znani sadjarski praktik g. Lenard Frido iz St. Vida nad Ljubljano.

— Vreme. Evropa: Visok pritisk z jasnimi in hladnimi vremeni vlada skoraj nad vso evropsko celino. Oblačno samo v Poljski in v območju Karpatov, kjer tu in tam sneži. Depresija s središčem nad Islandijo povzroča dež na Britanskih otokih. Toplota se je znižala v območju Baltijskega morja in na Balkanu, a zvišala v ostalih delih Evrope. — Jugoslavija: Pretežno jasno in suho vreme po vsej državi. Tu in tam jutranja megla. Minimalna temperatura Sarajevo — 18, maksimalna Kruševac +10 stopinj. — Napoved za danes: Prevladovalo bo jasno vreme po vsej državi. Toplota se ne bo veliko spremenila.

— Zagreb dobi kolodvorsko pošto. V Zagrebu pripravljajo načrte za gradbo nove lepe kolodvorske pošte, ki bo nadomestila sedanje nezadostne prostore. Ko bodo načrti gotovi, bo pošto ministrstvo s svoje strani poskrbelo za potreben kredit, tako da dobi Zagreb to pošto v najkrajšem času. Proračun bo znašal okoli 5 milj. din, posojilo pa bo dala Poštna hranilnica. — Enako kakor Zagrebu ali pa morda še bolj je kolodvorska pošta potrebna Ljubljani.

— Za regulacijo Zagreba. Gospodarski odbor zagrebskega občinskega sveta je imel sejo, na kateri je bilo sklenjeno, da se ustanovi velik fond, potreben za regulacijo mesta Zagreba. Za odkup nepremičnin ter za druga regulacijska dela bo mesto Zagreb potrebovalo 75 milj. din. Regulacijski načrt se mora izvršiti v 10 letih in zato je potrebno, da mesto vnese vsako leto v svoj proračun 7.5 milj. din.

Erika Družovič

Partnerji: PAUL HÖRBIGER, LUCIE ENGLISH, RUDOLF CARL in GRETLE THEIMER

Najsijajnejši zabavni program za pustno soboto in nedeljo

Kot dopolnilo pokažemo poleg tega še prvi plastični film

— Važna arheološka odkritja v Budvi. V Budvi pri Splitu grade nov moderen hotel. Ko so kopali temelje, so našli delavci na več grobovih in na druge arheološke zanimivosti. V grobovih so našli tudi nekaj zlatnikov. Budva je bila nekoč znano središče ilirskih in Grkov, potem pa Rimljanov. Ravnatelj arheološkega muzeja v Splitu dr. Abramčič je odpoval v Budvo, da si ogleda najdenine.

— Novo jezero v Hercegovini. Pri Domonoviču v Hercegovini se je pojavilo nenkrat več studenecev, ki so bruhali na dan velike množine vode. Voda je preplavila 80 orolov zemljišča, tako da je nastalo novo jezero. Ogroženih je nekaj hiš v bližini.

— Povodnji v Sremu. Stanje poljedelcev v Sremu je zaradi povodnji vedno huje. Samo v Goubicah je voda povzročila do sedaj za 2 in pol milijona din škode. Mnogo pa trpe tudi druge bližnje vasi. Kmetje bi sedaj radi začeli s poljedelskimi deli, pa tega ne morejo. Pod vodo je tudi trg Indžija.

— Na zabavo vabi predpust. Z užitek plešete, če negujete telo in noge s Sanopedom, ki odpravi tudi vonj po potu. Zahtevajte v lekarnah, drogerijah in parfumerijah. Drogerija Jančigaj, Ljubljana. Dov. min. nar. zdr. 31.316.

— Vid vaših očal si obvarujete le z optično čistimi brušilnimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9, Ljubljana.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef grenčice«.

Ljubljana

Sobota, dne 26. februarja 1938

Gledališče

Drama: Sobota, 26. febr.: »Rdeče rožec. Red A. — Nedelja, 27. febr. ob pol 11 dopoldne: »Snežuljičec. Matineja za mladino. Globoko znizane cene od 14 do 2 din. Ob 20: »Firmac. Izven. Znizane cene od 20 din navzdol.

Opera: Sobota, 26. febr.: »Don Juan«. Premierski abonma. Gostovanje g. J. Gostiča. — Nedelja, 27. febr. ob 15: »Mala Floramye«. Izven. Globoko znizane cene od 24 din navzdol. Ob 20: »Pod to goro zeleno...«. Izven. Gostovanje gđ. Zvonimire Župevčeve. Znizane cene od 30 din navzdol.

Prireditve in zabave

Naš veseli večer priredi dekliška Marijina kongregacija župnije M. O. kot dekliški odtsek Frančiškanske prosvete v nedeljo, 27. februarja, ob 5. popoldne v frančiškanski dvorani. Na sporedu so kuplet, petje, dve zabavni enodejanki, živa slika, glasba in srečolov. K obisku vsi vladno vabljene.

Frančiškanska prosveta M. O. v Ljubljani bo priredila za svoje člane in prijatelje na pustno

nedeljo, dne 27. t. m. ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani veselo predpustno zabavo s pestrnim sporedom. Na programu je predvsem izborna burka v treh dejanjih »Trojčki«. Razen tega bo nastopil nepozabni dr. Morello s svojimi novimi šalami pod starim naslovom: »Visoko plemstvo«. Dalje šaljivi kuplet, vesela muzika itd. Če hočete ugodno sedeti, si rezervirajte takoj vstopnice po 6, 4, 3 in 2 din v pisarni »Pax et bonum« v frančišk. pasazi. Obiščite naš teater, ki ga vodi strokovni režiser!

Na pustno nedeljo ob pol 8 zvečer uprizori rokodelska igralna družina veseloigro »Velika malenkost«. Veseloigra nam v 4 dejanjih prikazuje nenavadne dogodke v »Starem svetu«, kjer se pravkar slavi 15-letnica županovanja Petra Groma. Igra je polna dogodkov, ki privabijo gledalce do smeha in zabave. Zato v nedeljo vsi v Rokodelski dom!

KINO KODELJEVO

Telefon 41 64

Danes ob 20. uri dvojni spored: Luis Trenker v vel. filmu »CONDOTTIERI« (ZAS. AVA v NOVAOSTO) za dodatek POHLEP (Marlen Dietrich)

Dr. II. dekliška mešanska šola v Ljubljani, Sp. Šiška, vabi vse starše in prijatelje mladine na svojo predpustno akademijo, ki bo v telovadnici nove bežigradske šole v soboto, 26. t. m., ob 3. popoldne.

Dekliški krožek v Sp. Šiški ponovi v nedeljo, 27. t. m. ob 8 zvečer v samostanski dvorani prof. Miakarjevo veseloigro »Nevesta iz Amerike«. Kdor se hoče od srca nasmejati, naj si to ogleda!

Katol. prosvetno društvo v Šiški ima svojo letno predpustno zabavno prireditve v ponedeljek 28. t. m. ob 20 v samostanski dvorani. Zanimiv bo nastop umetnega streleca Viljema Tela iz Ljubljane.

Prosvetno društvo Trnovo uprizori v nedeljo, 27. t. m. in na pustni torek, 1. marca obkrat ob 8 zvečer Hlirstvo burko v treh dejanjih »Teta na konju«.

Bohemski večer z izbranim sporedom priredi Zdrženje gled. igralcev na pustni torek, 1. marca pri Mikliču v korist Bolniškemu fondu. Predprodaja vstopnic je pri operni blagajni.

Predavanja

V društvu »Sočac« na Gosposveti cesti bo predaval v soboto zvečer ob pol 9 dr. Pretnar. Predavanje bo zelo zanimivo in zasluži obilen obisk.

Naše dijaštvo

Pevec in pevke! V soboto, 26. t. m., ob 6 in v nedeljo, 27. t. m., ob 10 zopet redna pevska vaja za akad. službo božjo pri oo. frančiškanih. Nove pevke in pevci vedno dobrodošli!

naša znamenita, priljubljena pevka in umetnica debutira danes prvič v filmu v zabavni Ziehererjevi opereti »Die Landstreichere«

POTEPUHI

Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri

Nabavite si vstopnice v predprodaji

Tel. 22-21

KINO UNION

Tel. 22-21

Kino

Zvočni kino Viš predvaja danes ob pol 9 veselo predpustni film, ki bo izzval salve smeha. Za dodatek še najnovejši Foxov žurnal in zanimiva predgra. Cenjenemu občinstvu naznanjamo, da so sedaj nameščeni novi udobni sedeži.

Lekarna

Nočno službo imajo lekarnar: dr. Kmet, Tyrševa cesta 41; mr. Trnkovič ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburgova ul. 7.

1 Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

1 Solska kuhinja Nj. Vel. kraljice Marije pri Državni šolski polikliniki v Ljubljani se iskreno zahvaljuje neznanemu darovalcu za poklonjeni dar 1.000 din.

1 Lep dar. G. odvetnik dr. J. C. Oblak je daroval ob priliki občnega zbora Prirodoslovnega društva v počastitev spomina prirodoslovca in prijatelja prirode v najplemenitejšem pomenu besede pok. univ. prof. dr. Alfreda Šerka v društvene namene 200 din. Iskrena zahvala.

1 Občni zbor invalidov. V nedeljo, dne 27. februarja t. l. ob 9 dopoldne bo v Ljubljani v veliki dvorani Mestnega doma (Krekov trg) občni zbor krajevnega odbora Združenja vojnih invalidov. Vabljeni so vsi invalidi, vojne vdove in sirote iz Ljubljane in okolice, pa tudi ostala javnost, ki se zanima za položaj invalidov. Borba za novi invalidski zakon je na višku in prav v tem trenutku pozivamo vse invalide in vojne vdove, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora in s tem pokažejo skrbnost in polno zavest v upravičenosti svojih zahtev.

1 Dar mestnim revežem. Christofov učni zavod v Ljubljani je nakazal mestnemu socialnemu uradu znesek 500 din kot podporo za najpotrebnejše mestne reveže. Znesek so nabrali deloma dijaki in dijakinje zavoda, deloma pa je prispeval upravnik zavoda. Mestno poglavarstvo se za plemeniti dar darovalcem iskreno zahvaljuje!

1 Nesreča na stopnicah. Včeraj se je ponesrečila na Miklošičevi cesti 1 Marija Rantova. Padla je po stopnicah ter si zlomila nogo. Bila je prepeljana v bolnišnico.

1 Restavracija »Sestice«. Jutri, na pustno nedeljo, že ob 5 zjutraj sveži golaž, vampi itd.

1 Filharmonična družba v Ljubljani ima svoj redni letni občni zbor v petek, dne 18. marca ob 18 v Hubadovi dvorani Glasbene Maticе v Ljubljani, Vegova ulica. — Dnevni red je sledeči: 1. otvoritev po predsedniku; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo računskih pregledovalcev; 5. določitev vpisnine, članarine in ustanovnine; 6. volitev novih odbornikov in namestnikov; 7. slučajnosti.

1 Ribji trg. Včerajšnji ribji trg je bil prav dobro založen z vsakovrstnimi morskimi in sladkovodnimi ribami. Navajamo tu izrecno le izraze za ribe, kakor jih uporablja srbskohrvatsko prebivalstvo našega okraja in ne tržaško-italijanskih nazivov.

vov. V kolikor nimamo Slovinci svojih izrazov, uporabljamo za to dalmatinske izraze, tudi če so nekateri tujega izvora: palamide so bile po 16 din, sardele po 18 din, sardelice po 10—12 din, palamide (tunji) po 24—28 din, komarče, lobinji in trilje po 40 din, zobatec po 30 din, osliči po 30 din. Sladkovodne ribe pa so bile: postrvi po 40 din, ubite ščuke po 16—20 din, žive po 24 din, klini živi po 12 din, morski polži so bili po 12 din, žabe pa po 50—75 par.

1 Tatvine v Ljubljani. Ta teden je bilo v Ljubljani prijavljenih policiji 6 tatvin koles. — Tereziji Blažević v Figuerjevici ulici 15 je bilo ukradeno iz stanovanja 900 din gotovine in 150 din vredni zlati uhani. — Neka hrvaško govoreča ženska, najbrž članica tiste tolpe, ki se je priklatlila v Ljubljano zadnje dni in ki je okradla že več trgovin, je ukradla v vrvarski trgovini Ivana Albrehta na Sv. Petra cesti 285 din gotovine. — Iz stanovanja Marije Guzeljeve na Cesti na Rožnik iz 43 je nekdo ukradel več obleke in nekaj drugih predmetov v skupni vrednosti 1665 din. — Francetu Gabrovšku iz Logata je nekdo na Figovčevem dvorišču izmaknil listnico, v kateri je bilo 700 din gotovine in razni dokumenti, tako da trpi ukradenec 900 dinarjev škode.

Maribor

m 13 nagrad je žreb namenil mariborskim naročnikom »Slovinc«. Z veliko nestrpnostjo so naši naročniki pričakovali včerajšnje številke »Slovinc«, v kateri je bil objavljen izid velikega nagradnega žrebanja vseh naročnikov »Slovinc« v četrtek popoldne v Ljubljani. Naši mariborski naročniki so z veseljem ugotovili, da je žreb v največji meri upošteval mariborske naročnike, saj je med njimi kar 13 takih, ki se jim je sreča nasmejala. S tem velikim številom nagrad, ki so prišle v Maribor, so menda potolaženi pač vsi tisti, ki so z neko skepsno pričakovali izida nagradnega žrebanja, češ Ljubljana je daleč in zato za Maribor ne bo nič ostalo. To žrebanje bo gotovo pripomoglo, da nam bodo ostali vsi naročniki zvesti in da se bodo priglajali vedno novi, zlasti še, ker bo v mescu juniju zopet slično nagradno žrebanje, ki bo gotovo marsikateremu mariborskemu naročniku naklonilo lepo darilo.

KAVARNA IN RESTAVRACIJA OREL

2. marca

Pojedina slankov s kuharsko razstavo

Fino pecivo

m Sestanek salezijanskega sodruštva bo v nedeljo, dne 27. t. m., ob 3 popoldne in ne ob štirih, kakor je bilo prvotno javljeno.

m Konec tedna v gledališču. Drevo bo prva ponovitev sijajno uspele Verdijeve opere »Trubadur« za red A. V nedeljo popoldne pri zelo znižanih cenah »Pesem s cestec. Zvečer zabavna češka opereta »Pod to goro zeleno« pri znižanih cenah.

m Umrla je v Slovenski ulici 28 v visoki starosti 75 let zasebnica gospa Terezija Weiss. Naj počiva v miru!

m Kmetijska podružnica v Mariboru bo imela svoj letni občni zbor v nedeljo, 6. marca, na Meljski cesti 12.

m Za prvenstvo Maribora v rokoborbi so pridno pripravljajo. Vprašanje mariborske prvega, ki že dolgo razburja športne duhove, se bo odločilo drevo v dvorani na Aleksandrovi cesti 6. Prvenstva se udeležita SSK Maraton in Pekovski športni klub.

m Ljudski oder opozarja svoje prijatelje, da pripravljajo prijetno pustno zabavo na pustni torek zvečer. Uprizori zabavno veseloigro »Dva para se ženita«.

m Železniško gradbeno društvo »Drava« ima svoj 19. redni letni občni zbor v nedeljo, dne 6. marca, ob 9.30 v mali dvorani Narodnega doma.

m Nesreča sodnega uradnika. Hudo se je ponesrečil pri vožnji s kolesom uradnik mariborskega okrožnega sodišča g. Anton Sonnenwald. Na kolesu so se mu prelomile vilice, pa je padel naprej na obraz ter se je na trdem tlaku močno pobil. Vsega krvavečega so ga spravili v bolnišnico, kjer je ostal na zdravljenju.

POVSOD BO LEPO NA PUST,

najlepše bo pa pri »Raju in bombicah« Glasbene Maticе v Unionu. Godla bo »Drava« in to v gornjih in spodnjih prostorih ter se bo servirala najfinjša pijača in jedca, skratka raj bo v »Raju in bombicah«. Spomnite se tega v torek!

m Nočno lekarniško službo imata ta teden lekarni Viktor Savost na Kralja Petra trgu 3 in Ivan Vidmar, Glavni trg 20.

Gledališče

Sobota, 26. febr., ob 20: »Trubadur«. Red A. — Nedelja, 27. febr., ob 15: »Pesem s cestec. Zadnjič. Globoko znizane cene: — ob 20: »Pod to goro zeleno«. Znizane cene.

Predzrni vlomilci

Od Sv. Antona v Slov. goricah nam poročajo o neverjetnosti vlomilske tolpe, ki je izvršila v noči od 22. na 23. t. m. v Cagani in Brengovih niš manj kot 12 vlomov. Svoj posel so začeli vlomilci pri posestniku Feldhoferju, kjer so vdrl v klet ter odnesli vino in razno orodje. Od tu naprej so šli kar po vrsti od sosedov do sosedov tako v vladljali v hlevu in kleti. Pri posestniku Vogninu so zaklali dva prašiča ter si jih kar v tamošnjem sadonosniku tik za hišo razdelili. Zivali so poprej omamili s sekro, da nista cvili. Svoj tatinski posel so nazadnje zalili v kleti posestnika Ljubca, kateremu je zmanjkalo 150 litrov vina. Pri delu je morala biti več glava tatinske tolpe, najbrže pa so imeli vlomilci tudi voz, na katerega so nalagali plen, zlasti vino, ker ga drugače ne bi mogli toliko odnesti. Neverjetno drzen nastop vlomilske tolpe je domače prebivalstvo zelo razburilo. Orožništvo pridno poizveduje ter je upanje, da bodo rokovanj kmalu izsledeni.

Zagorje

Iz zagorskega Prosvetnega doma. V nedeljo po prvi av. maši je bil lepo obiskan šol krajevine JRZ. — Prosvetno društvo je ponovilo ob številni udeležbi v nedeljo zvečer spevoigro »Čevljar-zdravnik« in »Čevljar in vrag«. Občinstvo se je nadvse zadovoljno vračalo od užitekne prireditve na svoje domove. — V nedeljo pa priredi Prosvetno društvo Finžgarjevo: »Nova zapoved«. Obisk priporočamo! — Za pošt pripravljamo našo dramsko »Prva legija«, na kar opozarjamo že danes!

V letošnji pomlad bo Higijenski zavod izvršil zaščitno cepljenje proti davci. V pošte pridejo otroci v starosti od 2 do 6 let. Kot smo se informirali, je dolezel prijavljenih že okrog 1300 otrok. Starši, ki so se jim rodili otroci izven občinskih mej, morajo podati prijavo osebno naknadno!

Dobički poštne uprave v Sloveniji

Naše poštne razmere vzbujajo od dneva do dneva več kritike, ker na vseh koncih in krajih primanjkuje kreditov za osebo in materialno službo, in to pri dejstvu, da dajejo pošte vsako leto državi velike dohodke. V naslednjem podajamo za posamezna proračunska leta podatke o čistem dohodku poštne-telegrafsko-brzojavne uprave ter o čistem dohodku v Sloveniji ter deležu dohodka v Sloveniji v primeri z dohodkom v vsej državi v milij. din:

	vsa država	Slovenija	v odstot.
1927—1928	102,3	6,6	6
1928—1929	125,4	15,0	11
1929—1930	155,0	20,26	13
1930—1931	161,6	16,94	10,5
1931—1932	115,66	14,06	12

Zaposlenost v decembru

Po podatkih Osrednjega urada za zavarovanje delavcev v Zagrebu je znašalo v mesecu decembru 1937 število zavarovancev pri vseh uradih v državi 673.942, kar pomeni v primeri z novembrom padec za 35.618 zavarovancev, v primeri z decembrom 1936 pa še povečanje za 88.443 zavarovancev. Pripominjamo, da je znašal od novembra 1936 na november 1937 padec samo za 21.463 delavcev, kar pomeni, da so proti koncu leta bili za nazadovanje zaposlenosti merodajni tudi konjunkturni razlogi.

Od decembra 1936 na december 1937 je najbolj naraslo število zavarovancev v gozdno-žagarski industriji, kovinski industriji ter v trgovini. Odstotno je največji prirastek v tobačni in papirni industriji. Po uradih je število zavarovancev naraslo v Karlovcu za 13,8, Novem Sadu za 12,54%, padlo pa v Skoplju za 8,12, Splitu 3,75, Osijeku 0,15 in Sušaku 0,26%.

Povprečna dnevna zavarovana mezda je padla od novembra na december za 0,24 din, je pa še vedno za 1,27 din višja kot decembra 1936. Znaša 23,07 din. Skupna zavarovana mezda je znašala 388,66, novembra 1937 413,56 in decembra 1936 346,38 milij. din.

Donos drž. trošarin

V Statističnem letopisu za 1936 je objavljena tudi zanimiva tabela o donosu posameznih vrst državne trošarine v letih 1930—1936. Iz te tabele posamezno nekatere najzanimivejše podatke o donosu posameznih vrst trošarine v milij. dinarjev:

	1930	1935	1936
sladkor	436,5	542,4	542,4
kava	36,6	54,66	56,94
kvass	10,0	18,0	18,16
spirit	100,04	4,87	9,2
pivo	39,56	19,14	20,2
vino, žganje	151,6	—	—
bencin	71,07	77,94	59,4
plinsko olje	—	22,8	30,26
elektrika: razsvet.	—	41,36	63,3
elektrika: pog. mot.	—	6,2	11,1
žarnice	12,16	11,44	13,55

Iz tega pregleda se vidi, koliko je država izgubila na trošarini za vino in žganje, kar je morala svedo nadomestiti z drugimi trošarinami in zaradi tega vidimo, da so bile trošarinske stopnje zvišane in uvajane nove trošarine. Donos trošarin je znašal v milij. din od leta 1930 dalje: 914,44, 805,04, 729,55, 727,2, 820,8, 813,9, 845,94.

Zborovanje okoliškega trgovstva

Ljubljana, 20. februarja. Danes dopoldne je bil v Trgovskem domu v Ljubljani občni zbor Zdrženja trgovcev za ljubljansko okolico.

Občnemu zboru so prisostvovali predsednik trgovskega odbora Zbornice za trgovino, obrt in industrijo g. Albin Smrkolj, tajnik zbornice g. dr. Ivan Pleš, predsednik Zveze trg. združenj g. Stane Vidmar in podpredsednik ljubljanskega združenja trgovcev g. Roman Golob.

Občni zbor združenja je vodil predsednik g. Jernej Logar, ki je uvodno pozdravil navzoče predstavnike, nato pa podal predsedniško poročilo o delu v preteklem letu. Ugotovil je predvsem, da se je konjunktura v lesni stroki, ki je najvažnejša stroka v ljubljanski okolici, v primeri z letom 1936 izboljšala. Za ljubljansko okolico je važno cestno vprašanje, tu pa napredujejo dela veliko prepočasno. Dovoljen je sicer že del tlakovanja ceste Ljubljana-Kranj, posepešiti pa je treba nadaljnje delo. Važna pridobitev za ljubljansko okolico je tudi avtomatska telefonska centrala v St. Vidu. Davčna obremenitev malega podeželskega trgovca je še vedno občutna, ker je to še bolj znatna konkurenca konsumov, krošnjarija in dobava moke ter koruze po občinah. Opozoril je posebej zborovalce še na trgovski kongres, ki bo letos v Ljubljani ter se na koncu svojega poročila zahvalil vsem oblastvom in

	vsa država	Slovenija	v odstot.
1932—1933	116,6	15,76	14
1933—1934	129,0	16,8	13
1934—1935	157,65	17,26	11
1935—1936	109,1	21,3	19
1936—1937	93,47	26,4	28

Pri vsem tem pa niso upoštevani čisti dohodki, ki jih ima naša država od mednarodnega prometa, ki gre ravno v veliki meri skozi Slovenijo. Letos v prvih 9 mesecih proračunskega leta 1937—1938, t. j. od 1. aprila do 31. decembra 1937 so znašali kosmati dohodki v Sloveniji 56.051.000 din, izdatki pa 31.679.000 din, tako da znaša čisti prebitke že 24.272.000 din, torej že skoraj toliko kot je znašal vse leto 1936—1937.

korporacijam, ki so šli združenju pri njegovem delu na roko.

V imenu zbornice je govoril g. Albin Smrkolj, ki je nakazal delo zbornice, ki z vsemi razpoložljivimi močmi dela za trgovske interese in na katero naj se trgovci z zaupanjem obračajo. G. Vidmar je orisal delo osrednjega predstavništva trgovskih združenj, ki daje povoda za optimistično gledanje v bodočnost. Na trgovskem kongresu v Ljubljani naj se manifestira slovesnost vsega slovenskega in jugoslovanskega trgovstva.

Iz tajniškega poročila, ki ga je podal g. Lojze Smuc, je razvidno, da na deželi število trgovcev še vedno nazaduje. Lani se je število trgovin v ljubljanski okolici zmanjšalo od 473 na 446. V primeri s prejšnjimi leti pred priključitvijo nekaterih okoliških občin Ljubljani je imelo Združenje (na koncu leta 1935) 717 članov, na koncu leta 1937 pa celo 847. Vzrok za to je iskati, ker je predvsem ljubljanska okolica torišče in izhodišče ter prebivališče za številne ilegalne krošnjarije in trgovske zastopnike. Ti svede delajo težko konkurenco legalni trgovini, ki mora plačevati znatne davke. Zato je bilo delo v veliki meri osredotočeno ravno na preganjanje protizakonitega trgovstva. Pri tem sodelujeta tudi banška uprava in zbornica. Zal pa se ne vodila v tej borbi še premalo upoštevajo in potrebna bi bila še nova navodila orožniškim organom, da preganjanje krošnjarije. Vajenci in vajenke obiskujejo obrtno-nadaljevalne šole v St. Vidu, na Vrhniki in v Dev. Marji v Polju, katere šole podpira tudi združenje. Ustanovitev obrtno-nadaljevalne šole v Borovnici zaradi previsokih stroškov ni uspela. Glede novega obrtnega zakona je omeniti posebej določila o krošnjarstvu, ki so premalo ostra proti krošnjarjem. Nadalje naštevajo poročilo podrobno vse številne akcije okoliškega združenja v korist svojih članov splošnega in konkretnega značaja.

O računskem zaključku za 1937 je poročal blaginjak g. Ivan Rant. Združenje je imelo lani okoli 44.000 din dohodkov in ravno toliko izdatkov. Premoženje združenja znaša 43.629 din. V imenu nadzorstev je g. Garložar predlagal absolutorij, ki je bil sprejet, ravno tako tudi proračun za 1938 v znesku 39.500 din. Doklada ostane neizpremenjena.

Italijani bodo elektrificirali naše železnice. Iz Beograda poroča agencija »Jugoslav. kurir«, da je dosežen načelni sporazum o tem, da bodo Italijani izvedli elektrifikacijo proge Sušak—Skrjivo. Italijanski koncern (kateremu načeljuje grof Volpi, bivši finančni minister) bo zgradil daljnovod visoke napetosti od Opatije do Sušaka. Na Sušaku bi bila zgrajena transformatorska postaja. Letno bi Italija dobavila 2 milij. kilovatih ur toka. Nadalje se poročajo, da je to samo začasna rešitev, ker bi Italijani bili pripravljeni ukiniti to dobavo, čim bi bila zgrajena hidrocentrala na reki Korani, kar namerava izvesti saveška banovina.

Uredba o likvidaciji komasacijskih dolgov. V »Službenih novinah« z dne 24. februarja je izšla uredba o likvidaciji komasacijskih dolgov. Pri tem gre za ureditev tozadevnih dolgov kmetov pri Prvi hrvatski štedionici ter pri jugoslovanski združni banki kot naslednici Hrvatsko-slavonske deželne hip. banke v Sremu, v okrajih Vukovar in Osijek.

Komercialna agencija italijanskih drž. železnic v Beogradu. V Beogradu je bila dne 15. februarja ustanovljena Komercialna agencija italijanskih drž. železnic, katere namen je posredovati pri prevozu blaga in pospeševati promet med obema državama. V agenciji se dobe vsa pojasnila, ki tičejo tarife in splošni prevoz blaga na ital. železnicah.

Prizad kupuje koruza za Avstrijo. Na osnovi novega trgovskega sporazuma z Avstrijo je začel Prizad kupovati na naših trgih koruze, v čveh je kupil okoli 1000 vagonov. Ob tej priliki bo večje količine Prizad dobavljal tudi Nemčiji in Českoslovaški v okvirju pogojenih kontingentov.

Hrvatska katoliška banka v Zagrebu izkazuje za 1937 zmanjšanje vlog od 23,9 na 21,8 milij. din, čemur ustreza znižanje meničnih posojil od 22,0 na 21,2 milij. din. Čisti dobiček je narasel brez prenosa od 0,37 na 0,65 milij. din pri glavnici 5,0 milij. din.

Obrtna banka kralj. Jugoslavije v Beogradu ima občni zbor 27. marca 1938 v Beogradu v Obrtnem domu ob 9 dopoldne.

Jadransko-podunavska banka, Beograd. Občni zbor bo 26. marca 1938 ob 11.

Borza

Dne 25. februarja 1938.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen: v Ljubljani in Beogradu na 238 denar, v Zagrebu na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani okrepil na 8,40—8,50, v Zagrebu na 8,395—8,495, v Beogradu na 8,335—8,435.

Grški boni so beležili v Beogradu 28,75 blago. Nemški čeki so narasli v Ljubljani na 14,30 do 14,50, v Zagrebu na 14,30—14,50, v Beogradu pa na 14,3147—14,5147. Nadalje so beležili v Zagrebu za sredo marca 14,27—14,47, za konec marca 14,26—14,45, za sredo aprila 14,20—14,40.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 2.840.388 dinarjev, v Beogradu 2.940.245 din. V efekih izkazuje Beograd prometa 2.426.000 din.

Ljubljana — tečajni primom:

Amsterdam 100 h. gold.	2400,66—2415,26
Berlin 100 mark	1734,03—1747,90
Bruselj 100 belg.	728,06—733,11
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	214,89—216,94
Newyork 100 dolarjev	4258,51—4264,82
Pariz 100 frankov	139,17—140,61
Praga 100 kron	150,33—151,93
Trst 100 lir	224,95—228,03

Curih, Beograd 10, Pariz 14,01, London 21,59371, New York 430,371, Bruselj 75,03, Milan 22,65, Amsterdam 240,80, Berlin 174,10, Dunaj 74,50 (814,30), Stockholm 1115,25, Oslo 108,50, Kopenhagen 96,40, Praha 15,14, Varšava 84,45, Budimpešta 86,25, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukaresta 3,25, Helsingsfors 9,55, Buenos-Aires 113,125.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% investicijsko posojilo 97,25—99, agrarji 58—60, vojna škoda promptna 425—456, begluške obveznice 88,50—90,50, dalm. agrarji 88 do 90, 8% Blerovo posojilo 95—98, 7% Blerovo posojilo 88,50—89,50, 7% posojilo Drž. hib. banke 99—101. — Delnice: Narodna banka 7,700 do 7,800, Trboveljska 220—230.

Zagreb: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 95—100, agrarji 60—61 (59), vojna škoda promptna 433,50—455, begluške obveznice 90—92,50, dalm. agrarji 88,50—89,50, 4% ev. agrarji 59 denar, 8% Blerovo posojilo 94—99, 7% Blerovo posojilo 90—92, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—101, 7% stab. posojilo 96 denar. — Delnice: Priv. agrarna banka 222 denar, Trboveljska 220—228, Tov. sladkorna Bečkerek 600 blago, Osj. sladk. tov. 132,50—137,50 (135), Dubrovačka 400—420, Jadranska plovba 400—410, Oceania 600 denar.

Beograd: Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 97,75—98,50, agrarji 60,50 do 61,50 (61), vojna škoda promptna 455—456 (455, 453,50), za konec marca 456 denar (455), za konec aprila 455, begluške obveznice 90,25—90,50 (90,50), dalm. agrarji 89—89,50 (89,25), 4% ev. agrarji 60 denar (61), 8% Blerovo posojilo 95,75 do 98, 7% Blerovo posojilo 89,50—90,25 (90), 7% posojilo Drž. hip. banke 99,50 denar, 7% stab. posojilo (97,50). — Delnice: Narodna banka 7700 do 7780, Priv. agrarna banka 226 denar (227 drobni komadi).

Dunaj. Na osnovi včerajšnjega govora kancelarja Šušnika je zavladala boljša tendenca, pa tudi bolj optimistična. Interes je bil predvsem usmerjen na trg naloženih papirjev, kar je povzročilo zanemarjanje trga delnic. V kulisi je večina papirjev v začetku narasla, nato pa oslabela. Znatneje sta narasla Wagner in Siemens, popustili so pa Alpine, Felte, Salgo in Semperit. V zagradbi so bili tečajni nekoliko nižji, znatneje so oslabele delnice kovinske industrije. Zaključni tečaj: Donavsko-savsko-jadranska 59,60, avstrijske stavbne srečke iz leta 1926 17,25. — Delnice: Creditanstalt-Bankverein 296, Länderbank 62, Narodna banka 163, Graz-Köflach 20,40, Steg 19,90, Siemens-Schuckert 131,75, Steweg 31, Magnesit 89, Trboveljska 25,05, Alpine 36,40, Berg-Hütten 535, Steyr-Daimler-Puch 217, Semperit 83,50.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendenca stalna. Promet srednji.

Sombor. Vse neizpremenjeno. Tendenca neizpremenjena. Promet 36 vagonov.

Živina

Svinjski sejem v Ptuj dne 23. februarja t. l. Mlade pujske so prodajali od 80 din do 150 din za komad, pršutarje od 6,75 din do 7,50 din, debele svinje od 7,80 din do 8,25 din in plemenite svinje od 6 din do 6,25 din za 1 kg žive teže.

Nastop sopranistkinje Kocjančičeve

Te dni je nastopila prvič pred našim občinstvom v vlogi Amelije (Verdi): »Ples v maskah« mlada sopranistinja Olga Kocjančičeva. Pekva je rodom Slovenka (Primorka), pa je živel dolgo vrsto let v Zagrebu, kjer se je tudi predala umetniškemu študiju in dovršila pevsko šolo. Po uspehu na deskah zagrebške opere je pekva sedaj tudi nam predstavila svoje pevskie in sploh umetniške sposobnosti.

Ce bi spadal ta nastop v okvir konservatorijske produkcije, bi človek vsekakor priznal pevki, da ima lepo mero muzikalnosti, da tudi glasovni material ni za zametati aer da je pekva marsikaj dosegla v smislu pevске umetnosti. Kakor hitro pa hoče sopranistinja stopiti v vrsto dejanskih opernih pevcev, se pa z ozirom na meje resne operne umetnosti in njenega razvoja mora nujno spremeniti tudi merilo presoje. In to presojanje govori, da pekva kljub vrednotam, ki jih poseduje, za resno operno umetnostjo nikakor še ni dozorela. Njen pevski material je sicer prikopen, toda šibak. Način pevškega oblikovanja pa ni ravno posrečen. Glas nima prave tendence v prostor, temveč je nekam v sebi zadržan in prikrit, dejal bi nesposoben, ter ima pri tem prav malo prikupno lastnost močne vibracije; in ta poslednja lastnost ni le na škodo čiste umetnosti, ker se v njej intonacijsko kažejo in megiljo toni in njih zveze, kar je v škodo melodični plastiki, temveč obsega tudi nevarnost postopnega propadanja glasu. V tem je tedaj podana razvoja tendenca navzdol, namesto navzgor, kot bi bilo želeli pri mladem pevcu. Tudi prednašanje ni ravno vzorno — zlasti vokalizacija je nejasna. — Končno pa pri vsem nedostaja moči doživljanja, ki naj bi dajala oporo petju samemu, a obenem tudi igri; slednja je zato nekam suha, in prazno teatralna. V vsem se razodeva na splošno sicer lepo stremenje, za katerim pa sposobnosti zaostajajo.

Ob isti priliki je kot gost nastopil v vlogi grofa Rikarda tenorist Gostič. Njegovo petje se je razvijalo v širokih linijah, v jasni plastiki in lepi zvočnosti, kar je vzbujalo ugodna in privlačna razpoloženja. — Tudi zamenjava nekaterih ostalih vlog je bila umestna. Tajniku Renatu je ustvaril prikupno podobo baritonist Kolacio, čigar petje se je močno razvilo, le da hoče preveč učinkovati z zvočnim nasiljem, namesto z muzikalno fineso. Prijaznega paža je ustvarila ga. Ribičeva. Baritonist Hvasija pa se je v vlogi mornarja Silvana kar dobro uvel.

Iz orkestralnega dela se je zelo ugodno javila skrbna roka dirigenta Neffata, ki zna s pravim spoštovanjem in morda najbolje dati umetniški nje-no pristno lice.

Kranj

Poroka. V četrtek dopoldne se je poročil na Brezjah g. Hinko Podjavoršek, trgovec v Kranju, z gđc. Ivanka Zaletel, hčerko veletrgovca z žganjem iz St. Vida nad Ljubljano. Poročil ju je nevestin brat gosp. Vinko Zaletel, kaplan v Trzinu. Novoporočencema želimo obilo sreče in božjega blagoslova!

Podpore brezposelnim delavcem izplačuje pisarna javne borze dela v Kranju (Delavski dom, v bivših prostorih jug. strok. zveze) v sobotah dopoldne med pol 9. in 10. uro, to pa le za brezposelne delavce v občini Kranj. Pisarna oskrbuje delavcem delo po tovarnah in upa, da bo lahko v doglednem času apnet lahko dobilo precej delavcev kruha, zlasti kadar se bo razvila v Kranju nova tekstilna združna industrija. Delo dobijo: 5 dekel za kmečka dela, 1 sobarica, 2 služkinji za gostilno, 1 krojač, 1 žagar (gaterist) in 1 ustakarica.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Zadnje novosti:

Burger, Der Heiland der Welt. Homilien über Leben und Lehre des Gottmenschen. 341 str., nevez. 58 din. — Cividari, Das Handbuch der Katholischen Aktion. 262 str., 90 din. — Feuling, Katholische Glaubenslehre. Einführung in das theologische Leben für weitere Kreise. 964 str., vez. 180 din. — Graf, Ja Vater. Alltag in Gott. 293 str., vez. 46 din. — Lippert, Unseres leiden Herrn Reden und Schweigen vor den Menschen. 299 str., vez. 46 din. — Metzger, Ehe. Man muss sie nehmen wie sie ist; in Ihr mit beiden Flüssen stehen und in Ihr, auf Gott Fussend, sein Leben zimmern. 275 str., vez. 60 din. — Muckermann, Von der Wiederkehr des Welters. Religiöse Darlegungen über die letzten Dinge des Menschen. 122 str., nevez. 23 din. — Nikolussi, Aus der Werkstatt des Predigers. 163 str., nevez. 45 din. — Pfliegler, Dokumente zur Geschichte der Kirche. 470 str., vez. 120 din. — Schulte, Seelsorge am Seelsorger. 179 str., vez. 60 din. — Wirtz, Das grosse Argernis, Christus und die Christen. 324 str., nevez. 72 din. — Wirtz, Vom Eros zur Ehe. Die naturgetreue Lebensgemeinschaft. 316 str., vez. 90 din.

Kulturni obzornik

Še o Prešernovi rojstni hiši

Akcija o odkupu Prešernove rojstne hiše napreduje. Ne oglašajo se samo šolski otroci, na katere se je v prvi misli naslonil odbor, temveč tudi drugi privatniki, ki se zavedajo pomembnosti Prešernovega muzeja in se tako hočejo oddolžiti največjemu slovenskemu pesniku. Zeleti bi bilo, da bi se zlasti ti zasebniki še bolj oglašali in se spominjali Prešernovega doma z doneski, kajti da bi se vsa bremena naložila samo na šolsko mladino, ne gre in bi bilo tudi pretežko. Ker smo v teh tednih še vedno v znamenju nabiniranja za odkup Prešernove domačije, smo prosili g. župnika Antona Vovka, da nam še kaj pove o tem, kakšna je bila »Ribičevina« v spominu njegovih staršev ter kaj je ostalo iz Prešernovega časa v današnje dni, da naj zopet najde mesto v Prešernovem muzeju. Gospod župnik Vovk, pranečak pesnika Prešerna, ki se je rodil v »Ribičevini«, je nam že zadnjič (5. II.) napisal nekaj spominov, zdaj pa je dodal še nekaj pripomb:

Zadnjič sem napisal, kakšna je bila zunanjšina naše hiše v moji mladosti in kaj se je pre-zidavalo od Prešernovih časov dalje. Opisal sem tudi vežo, kakršna je bila v mojem času ali v spominu mojih staršev. Zdaj naj se dotaknem le posameznih stvari v hiši, o katerih mislim, da so še iz Prešernove dobe. Velika omara v veži je prav gotovo še iz tistega časa. Izrek moje matere je bil: »Pri mojem prihodu je bila omara že zelo slaba, a dobila je nove predale in sedaj je še dobrata.« Značilna je bila nekdanj v veži tudi takozvana »mačja luknja«. Le ena sama pokončna opeka je sedaj na zunanji steni zakriva. Nasproti stopnic, ki vodijo v klet, je bila pač zato, da je

prihajala na stopnice svetloba. Večkrat je pa skočila skozi tudi kakšna mačka in od tod ime. V kotu veže so vzdane klopi in tam je stala vedno velika »mentrga«, na kateri smo v poletju jedli, za peko kruha so jo pa vedno prenašali v »hišec».

»Hišec« je ime za družinsko sobo v Vrbi. Tu je središče družinskega življenja. Značilnost vsake »hišec« je še sedaj križ v kotu, rožni venec na steni in javorova miza pod križem. Po stari navodi ostaneta križ in miza na svojem mestu tudi tedaj, če gospodar hišo proda. Prepričan sem, da je križ v Ribičevi hiši tudi še iz Prešernove dobe. Pojasnilo moje matere o opravi pri njenem prihodu se je namreč glasilo: »Razumljivo je, da so sestre mojeja moža odnesle čim več od hiše, do dolgo ni bilo prave gospodinje. Dobila sem pa omaro in mentrgo v veži, v hiši pa križ, staro uro, rožni venec in nekaj starih stolov. Poleg starih, slabih postelj, so bile pri hiši še nekatere stare skrinje in priprave za kmetije.« — Križ naj pač na svojem mestu ostane. Tudi debel rožni venec inna poleg omarice že stalno mesto na debelem žebliu. Javorova miza je zaradi starosti odpovedala že pred dobrimi 20 leti. Še danes vidim njeno staro belino in prostorno miznico, kjer je bil hranjen domač kruh. Dve stari postelji sta najbrže še pri hiši; spominjam se dobro široke stare postelje, ki je stala v kamri in je pričala po zunanjnosti o nekdanjem blagostanju. Uro sem otel jaz par tednov pred bratovo smrtjo iz podstrešja na ta način, da sem v zameno kupil novo. Ura je stara uro popravil, ugotovil njeno starost in priti mora pač na svoje staro mesto. Pri javorovi mizi je stal nekdanj značilen okrogel stol, kateremu se častitljiva starost pozna; ohranjen je tudi pri meni. Značilni za hišo sta dve omari, ki sta vzdani v steno, in drogi okoli peči ter dva dolga droga, ki nosita nad vrati polico. Pri vходу je tudi še »leva«, kjer so včasih kurili tresko za razsvetljavo. Tudi okviri in omrežje oken spričuje sta-

rost hiše. V tri stene so vzdane klopi, ob peči so pa prosto stoječe. Po stari navadi je stala tudi v hiši vedno postelja, pregrnjena s pisanim pregrinjalom. Spominjam se, da je moja mati postavljala kolovrat vedno pri klopi ob peči, skrinje pa kar gotovo v hiši nikdar ni bilo, ker velikost pristora tega ni dovoljevala. Na polici so stale navadno sklade z mlekom, Mohorjeve knjige in priprava za bretje v kotu pri oknu, včasih so naložili v bližini peči tudi storže obrane koruze za seme.

Kamra je pač rojstni prostor pesnikov. Tudi mojih osem bratov in sester se je tam rodilo in le moj prvi jok se je razlegnil v podstrešni sobi »ker so bili pač drugi otroci že velik«. Kamra je ohranila častitljivo staro obliko. Po mojem mnenju spada tja poleg postelje samo še skrinja.

Kuhinja z ognjiščem, zidanim kotlom, kopico burkelj v kotu in sajastim stropom spričuje svojo starost sama. V kuhinji in jedilni shrambi so bila že od nekdanj majhna okna in tlak iz rdeče, navadne opeke, ki je bila pa izrezana kvadratno.

Soba v podstrešju je nastala šele po prihodu moje matere. Zidana stena proti vasi je pa že preje, z okni vred, poudarjala zunanjo obliko Ribičeve hiše.

Leta 1919, sem pred odhodom v semenišče zadnjikrat spal pod Ribičevimi streho, ki je bila takrat še slamnata. Z novo gospodinjjo so prišle k hiši pač nove razmere, katerim je kmalu vti-nila svoj pečat tudi številna družina in nazadnje bratova smrt leta 1935. Pri obiskih rojstne hiše pa čutim, da prihajam domov. In domov naj prihaja odsej tudi vsak častilec našega velikega Prešerna...

M. Tome: »Modulacija«. Slovenci smo zaradi svoje številne majhnosti res prikrajšani najbolj v pogledu vsakršne produkcije, ki je vezana le na domačega človeka. Tako je posebno znanstvena

stran našega življenja v žalostnem položaju zaradi majhne kroga odjemalcev, in moramo zato res vsako delo, ki izide v domačem jeziku pozdraviti še

Kaj piše časnikar pred 300 leti

Prvi časopisi so menda v Evropi začeli izhajati nekako sredi prve polovice 17. stoletja. Torej je že kakih 300 let od tistih dob. Takrat je na Dunaju izhajal tednik, še poprej pa je začel tak časopis izhajati v Parizu. Tisti časopis so takrat Francozi imenovali »Gazette«, kar je pozneje postala oznaka za časopis eploh. Izdajal in pisal pa je tisti prvi francoski časopis neki Theophrastus Renaudot. Čudno pa je, da natančne letnice in dneva, kdaj je izšel njegov prvi časopis, ne vemo, ker so prve številke izhajale brez datuma. Sodiijo pa, da je prva številka izšla meseca majnika leta 1631.

Takrat je na Francoskem vladal kralj Ludvik XIII. s svojim kancelijerjem Mazarinom, ki je bil bistri mož ter je takoj uvidel, kakšnega pomena je tak list tudi za vladarja. Zato je Mazarin izposloval, da je izdajatelj Renaudot, ki je bil po svojem poklicu sicer zdravnik, dobil posebne pravice pri izdajanju lista. Tako je francoska »Gazette« kmalu postala tisto, kar dandanes imenujemo uradni list. Poslej je list izhajal vsako soboto. Raznašali pa so ga posebni raznašalci, ki se jim je po francosko reklo »contreponteurs«, iz česar je pozneje nastala beseda »kolporter«. Torej so časopisni kolporterji prav tako že 300 let stari!

Mazarin, ki sicer ni bil tako genialen mož kakor je bil njegov prednik Richelieu, je bil pa vsaj toliko moder in spreten diplomat, ki je Franciji dosegel mnogo uspehov, je tiral državo in kralja v takimenovalni kraljevi absolutizem. Temu se je upiralo plemstvo in pa francoski parlament. Zveza teh dveh se v zgodovini imenuje »fronda«. Kmalu je bil novi časopis v službi kraljeve politike, ki je svoje bralce pridobival za njo. Toda fronda je bila premočna. Tako se je zgodilo, da je leta 1649 moral kralj z Mazarinom vred bežati iz Pariza. Mazarin se je nastanil v St. Germainu, kamor je prihitel tudi njegov časnikar Renaudot, ki v Parizu zanj ni bilo več obstanka. Parlament je namreč začel izdajati svoj list zoper »Gazette«. Konkurenčni list se je imenoval »Le Courrier Francaise«.

Tako je izhajal en časopis v Parizu, drugi pa izven Pariza takorekoč v izgnanstvu. Vendar se zdi, da je bil prvi časnikar bolj sposoben. Saj tako bi človek sklepal iz strašnih zabavljic, ki so z njimi obsejavali uboga Renaudota, kar dokazuje, da je mož svojim nasprotnikom šel na živce. In se dandanes velja marsikaj, kar je mož napisal v svoj list.

Renaudot je svojo »Gazette« vso sam spisal. Zanimivo pa je, da je že tedaj njegov mali tednik imel skoraj vse tiste rubrike, ki jih imajo listi dandanes. Njegovi uvodni članki so marsikje še tako

edobni, kakor bi jih bil pisal za današnje dni. Tako na primer obširno piše o »nevarnih čereh«, ki prete časnikarju. V tem članku obširno piše o težavah časnikarskega stanu. V članku opravičuje svoje pero, ki gotovo ne more vsakomur in vsem ugajati ter ustrezati. »Enim bolj ugaja slog, ki je poln cvetlic, drugim pa bolj tak, ki je suh in stvarjen.« Drugje zopet pravi: »Vojaki pričakujejo le bojnih poročil in soldaških novic. Kdor se pa prav nič ne razume na skrivnost na dvoru, ta bi rad v časopisu prebiral debelo tiskane škanđale z dvora. Drugi se zopet jezi na me, češ ker njegovo ime v listu še ni bilo natisnjeno.« Na koncu veli svojim bralcem to le resnico: »Od časopisa ne pričakujte tiste natančnosti, ki jo lahko zahtevate od zgodovinskega znanstvenega dela. Verujte, da je časopis že storil svojo dolžnost, če je preprečil laž, da se ni mogla razširiti.«

Resnično, zelo bistro je sodil ta mož, ki je umrl meseca oktobra leta 1653, ko je celih 22 let deloval kot časnikar.

Samo dve milijardi je zapustil

Pred nekaj meseci je v Newyorku umrl velik bogataš Andrew Mellon. Bil je bankir, pozneje pa poslanik Združenih držav severne Amerike na Angleškem ter nazadnje celo ameriški finančni minister. Slovel je za silnega bogataša in vse je pričakovalo, kakšne številke bodo prišle v javnost, ko bodo odprli njegovo oporoko. Sedaj pa je stvar že znana. In veliko je razočaranje, ko se je po Ameriki izvedelo, da je Mellon zapustil samo (!) 45 milijonov dolarjev premoženja, kar v našem denarju pomeni kakih dve milijardi dinarjev.

Morate namreč razumeti, da so ob njegovi smrti moža cenili na najmanj 400 milijonov dolarjev ali na skoraj 20 milijard din. Mellon pa je bil še ob smrti bistri finančnik ter je še živ tik pred smrtjo večino svojega premoženja razdal in porazdelil ne sicer med reveže, pač pa med svoje dediče, tako da nihče ni vedel, koliko je kdo dobil. Poleg tega je ustanovil akademijo lepih umetnosti v Washingtonu, za katero je seveda moral šteti lepe dolarske milijone. Ni torej čudno, da je sedaj njegova zapuščina tako siromašna in da znaša le beraški dve milijardi dinarjev. Pa bi vendar marsikdo želel biti tako beraški!

600.000 cigar so sežgali

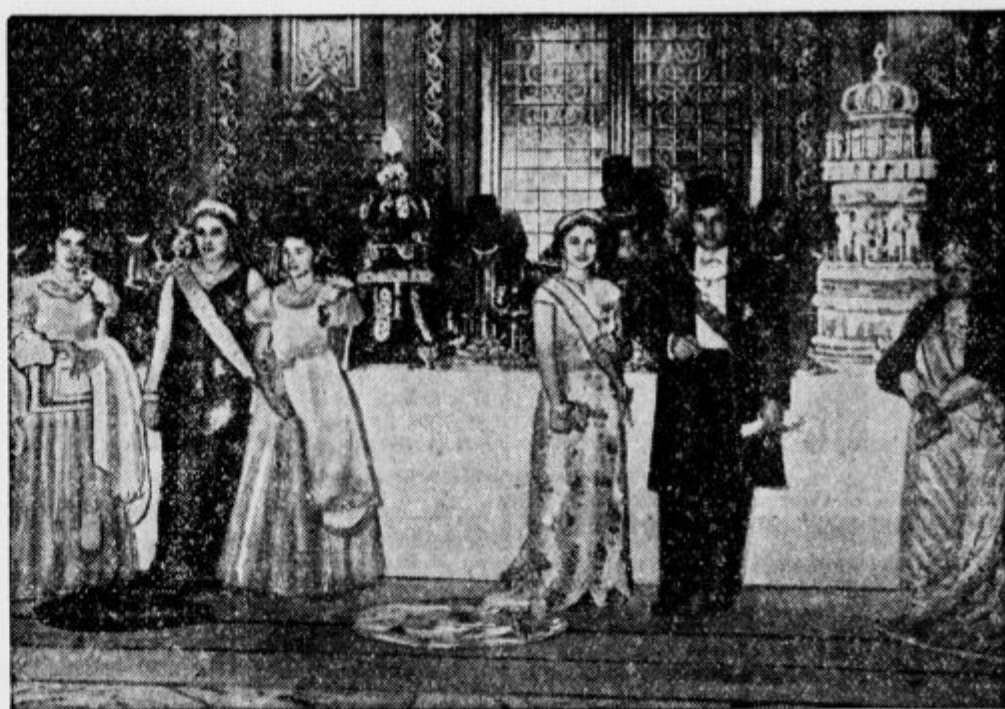
Sloveče so havanske cigare, ki jih izdelujejo v Havani na otoku Kuba. Mladi rod, ki ne zna ceniti dobrot dobre cigare, seveda nima pojma, kaj je to. Castiljanci kadilci pa vedo in se zato na vso moč zgražajo, ko slišijo, da so morali na Kubi zažgati 600.000 cigar, ki so bile izdelane v veliki tobačni tovarni v Havani. Zdravstvena oblast je namreč celo tamkaj preiskala cigare ter dognala, da so bile izdelane iz takega tobaka, ki bi kadilecem prav gotovo škodoval. Vseh 600.000 cigar so pripeljali na velik travnik, tam naredili grmado ter jih javno sežgali.

Letala preselila mesto

Resničen je svetopisemski pregovor, da »gorje hiši, ki je zidana na pesek. Še huje je gorje, če je ta pesek zidano celo mesto. In najhuje je, če je ta pesek zlat. To se je izkazalo sedaj v Kanadi, kjer je prebivalstvo celega mesteca moralo zapustiti svoje domačije zaradi zlatega prahu.

Ob jezeru Favourable Lake leži sicer ljubko mestece Normanstown, ki so ga svoj čas zgradili najbrže Francozi. Mestce je kaj prijetno in čedno. Prišli pa so v deželo blizu mesteca, ki leži močno na samem, tuji učenjaki, ki so začeli meriti in študirati zemljo. In po dolgem študiranju so moške znanosti izrekli, da je v zemlji okoli mesta toliko zlata, da bi se pač splačalo tukaj pridobivati zlato.

Kjerkoli pa je kak učenjak dognal, da je zlato, tam se je takoj ustanovila bogata družba, ki se ji je zahotelo zlata. In tako se je tudi tukaj ustanovila taka družba, samo da njeni člani niso bili doma iz tega mesteca, marveč so prišli od daleč. Prišli so od daleč, ustanovili družbo in brž pokupili vsa zemljišča in vse hiše v mestecu. Ljudje pa so se morali izseliti. Ker pa je kraj daleč od vsake železniške zveze, preseljevanje ni bilo tako eno-

Egiptovski kralj Faruk je obhajal te dni svoj 18. rojstni dan. Na sliki od leve na desno: Kraljeve sestre s materjo, mlada kraljica s kraljem, zadnja na desni pa sultanka Melek ob pogrnjeni mizi.

Kako potujejo ribe?

Žival se vrača v svoj rojstni kraj

Znanost in ribiška praksa eta dognala, da mlad losos, ko je dosegel eno leto, splava iz reke, v kateri se je bil izlegel. Riba plava po reki navzdol toliko časa, dokler ne pride do morja. Ko mine dve do tri leta, losos zraste in se vrne v svoje rodne vode. Dolež se vsaj tako sodili, vendar tega nihče ni mogel dokazati. Resnica je bila, da so mlade ribe plavale iz reke v morje in da so se velike ribe vračale iz morja nazaj v reko. Ali pa so bile to iste ali druge ribe, tega nihče ni vedel.

V biološkem zavodu v Vancouverju v Kanadi pa so napravili z lososi tale zanimivi poskus, ki se je tako izkazal: že dve ali tri leta se vrača nazaj v rodno reko prav tista žival, ki je pred leti kot enoletna odplavala v morje. Kako so ta poskus izvedli?

V reki Fraser, ki južno od mesta Vancouver teče v morje, ter v njenem pritoku Cultus, ki pritoka iz jezera enakega imena, so napravili takomimovane ribje lestve. Te lestve so tako narejene, da morajo ribe, kadar popotujejo, premagati razne ovire, jezove itd. Vse male losose, ki so se izlegli v jezeru Cultus, na teh lestvah polove ter jih zadržujejo. V plavuti jim narede male vidne luknjice, ki jih potem pri plavanju po vodi prav tako malo ovirajo kakor malo ptice ovirajo obročki na nogah.

Te zaznamovane losose so pozneje opazovali

kakih 600 kilometrov severno od Vancouverja v tamkajšnjem morju. Čeprav pa so bile ribe do cela tri leta 600 kilometrov daleč proč od izvira rodne reke v morje, vendar so se ob določenem času vse te živali vrstile v reko Fraser. Nekatere so prišle že že dve leti, nekatere pa šele čez 4 leta. Prišle pa so! Opazovalci so tudi vsaj približno šteli, koliko se jih vrača. In so dognali, da je število približno isto, ki so odhajali. Marsikateri je seveda manjkalo, ker ga je smrt pobrala, vendar je zanimivo, da se ni vrnila nobena druga riba te vrste z njimi kakor le tiste, ki so bile zaznamovane.

Pomniti pa je treba, da so morale ribe plavati 600 kilometrov daleč mimo premnogih rečnih izlivov v morje, pa so se vsem drugim rekam izognile, samo da so prišle do svoje reke. Tam pa so mirno zaplavale v ustje ter nato po reki navzgor, tjakaj, kjer so se izlegle.

Gorneliu Zelea Codreanu, voditelj romunske »železne garde«, ki je svojo nacionalistično organizacijo razpustil, sam pa se je umaknil v inozemstvo

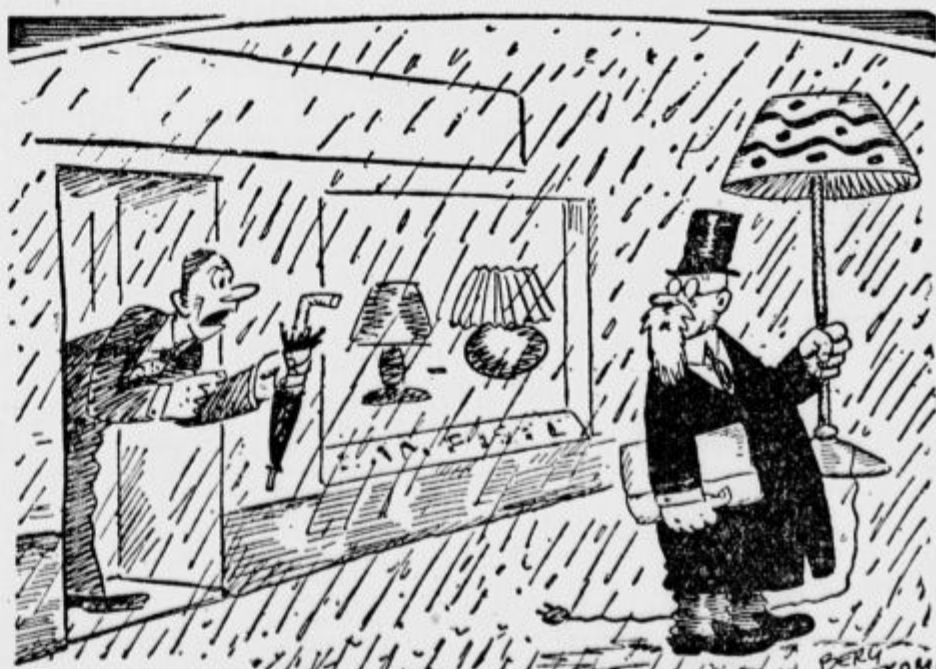
Najvišji slap na svetu

Pred kratkim je ameriški letalec Jimmy Angel med svojim poletom nad Venezuelo odkril najvišji vodopad sveta, ki je mnogo višji kakor vsak dosedaj znanih vodopadov in ki ni zarisan še v noben zemljevid.

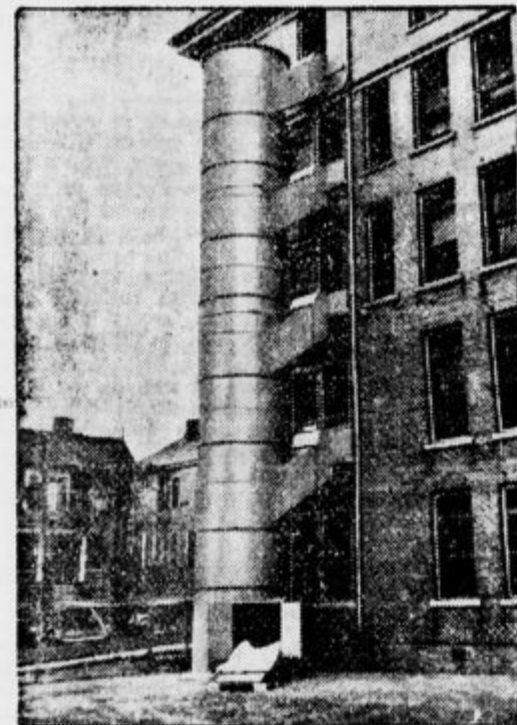
Letalec poroča, da je odkril vodopad v nekem pritoku reke Caroni River, ki je sama pritok velike reke Orinoko. Ta reka je oddaljena kakih 250 milj od mesta Ciudad Bolivar ter teče proti jugovzhodu. Letalec je s pomočjo višinskega merila svojega letala zmeril tudi višino tega velikankega slapa. Pravi, da je ta slap najmanj 7000 čevljev visok, kar je velikanška višina, če pomislimo, da en angleški čevlji meri 0,305 metra, francoski čevlji pa 0,325 metra. Čeprav za znanstvena raziskavanja porablja včasih še radi francoski čevlji za mero, vendar ni verjetno, da bi ameriški letalec rabil kako drugo kakor angleško mero. Če torej vzamemo angleški čevlji za mero, bi bil ta novo odkriti slap nad 2000 metrov visok. To je res ogromna višina. Dolež najvišji slap sveta je bil 2000 čevljev visoki Kukenaam, za njim je prihajal slap Sutherland v Novi Zelandiji s 1900 čevlji, sloveči Viktorijini slapovi v Afriki imajo le 343 čevljev. Daleč za njimi pa so šele tako sloveči Niagarski slapovi v Ameriki, ki so le 167 čevljev visoki. Kaj je 167 čevljev v primeri s 7000 čevlji, če se letalec seveda ni zmotil!

Nogomet pred 600 leti

Da nogomet, kakor se dandanes imenuje tisti del športa, ki je na Angleškem že od nekdaj nekaka narodna navada, pri nas v brancju z nogami še ni dosegel tiste idealne popolnosti, ki mora diti pravega predmetnega fantalina, je žal prebrida resnica. Daleč smo še mi mili Slovenci v brancju. Mili južni bratje nas v tej športni panogi bridko prekašajo, kar še bridkeje občuti naše športno občinstvo. Brancje je takorekoč temeljni element vsega narodnega izživljanja. Ni da bi človek govoril! In vendar je vse dano, kakor na dlani: navdušeno gledalstvo, ki kriči in se dere ter ploska ter zraven tudi brca, če bi bilo treba. Prav kakor pred 600 leti na Angleškem, ko se je ta plemeniti šport začel razvijati. Pa takrat, to je bilo natančno leta 1314, je megleno Anglijo vladal kralj Edvard II., ki je menda tudi sam hodil gledat brancje žoge. Nazadnje pa je ta kralj gori imenovanega leta v Londonu prepovedal žogobrc ter svojo prepoved takole utemeljil: »Ker ta igra povzroča prevelik šunder, ko se gledalci neprestano med seboj prepirajo in prepejajo.« Pa naj kdo reče, če naše slavno občinstvo, ali kakor športniki učeno pravijo, »publika«, ni že na stopnji športne kulture pred 600 leti!

»Gospod profesor! Zmotili ste se, vaš dežnik je tukaj!«

Varnostno dvigalo ameriške bolnišnice: V bolnišnici v Atlanti so napravili novo dvigalo, ki bo služilo za prevoz bolnikov iz poslopja, če bi se bližala kakšna nevarnost in bi bolnikov ne bilo mogoče drugače rešiti. To seveda volja za bolnike, ki ne morejo iz postelje. Nosilnico pritrdijo v dvigalo, nakar je v 10 sekundah na tleh z bolnikom vred. Vsako nadstropje je svezano s tem dvigalom.

St. 66.

Nov zaveznik

Norec je že začel vezati motvoze in vrvice, ki naj bi puščavnikove hlače vezale s suknjičem. Locksley pa je medtem dejal črnemu vitezu:

»Le nikar nič ne tajite: Vi ste bili tisti črni vitez, ki je na turnirju tako hlabro priskočil na pomoč mlademu Ivanhoeju.«

»No, kaj pa, če bi bil?« je kratko vprašal vitez.

»Povem vam, da bi bili pravi vitez in pravi Anglež! Sam Bog ve, da nam je čimprej treba čim več dobrih angleških viteзов. Tolpa zavrženih plemičev je namreč pred nekaj urami napadla Cedrica, njegovo varovanko Roven in Athelstana iz Coningsbourgha. Nadelo so si krinke izobčencev. Sedaj jih vlečejo v Torquillstone. Ali nam kot dober vitez in dober Anglež hočete pomagati, da jih rešimo?«

»Kdo pa si prav za prav ti, ki se toliko ženeš?« je vprašal črni.

»Človek brez imena, kakršnen ste tudi vi, gospod vitezu.«

spod viteza. Vendar se na mojo besedo lahko prav tako zanesete kakor na besedo kakšnega plemiča. Samotarju, ki se je bil medtem opravil, pa je dejal: »No, brat, ali je tvoja glava dovolj jasna? Ali se vino nič ne prekuje v nji?«

»Že pojde,« je odvrnil samotar. »Če bo treba, bo pa požirek studenčnice naredil red in mir v glavi.«

Sport

Na poti na Finsko in športno življenje v Lahtiju

Lahti, 22. februarja 1938.

Sedim v sobi hiše, ki nosi napis Kaleva, in ki stoji na vogalu ene najbolj prometnih ulic mesta Lahti, zlasti v teh dneh. Ali je mogoče, da je en sam človek od 15 milijonskega naroda poslan v takšno borbo kot je zgodovina smučarstva še ne pomeni? Ah, saj je res bolje tako, ima vsaj manj veselja vsa ta armada prvovrstnih smučarjev, ki se veselo bratov z juga, katerih pa ne bo mogla prehitovati.

V ponedeljek, dne 14. februarja sem se vozil v slovensko prestolnico po zadnja navodila za dolgo pot. Zame je bila pot dolga, za one, ki pa so prejadrali Rusijo ali Ameriko, pa to ne pomeni dosti. Stalnega delegata mi niso namenili, a drugi so uredili tako, na žalost g. Gorca in na moje veselje, da na Dunaju pri iskanju vseh mogočih in potrebnih listin ni bilo vseh mogoče dobiti.

Ko sva čakala na strogi vrstni red na ruskem konzulatu, sem opazil dihi te tajne dežele. Za par sto kilometrov vožnje v vlak preko Rusije je treba za dovoljenje iz Moskve čakati kar tri dni. Razume se, da bi tudi jaz rad videl kraje, kjer so razmere toliko spremenjene, kraje, o katerih se danes toliko govori in piše.

Torej potujeva gotovo dva. Jaz sicer ne pomenim nič, zato pa g. Gorca s svojimi šestim govoricami toliko več. Denar na Dunaju kopni kot sneg v maju. Kovač tu gori ne pomeni več kot dva dinarja, čeprav je Dunaj danes dosti ponižnejši od cesarskih časov.

Dokler poljski finančarji niso opravili svojega dela, ni bilo miru. Zdaj ta meja, zdaj vojni listki, kufre gor — kufre dol in brskanja po skromnih cunjah ni bilo ne konca ne kraja.

Vozimo se po pustinja velike Poljske, ki ti ostane v spominu po svojih rdečih vaseh. Hiše, zidane in nič ometane, napravijo vtis kot nezabljena jed. Od Kattoviza do Sosnovitza in Dobrova je razvita industrija, da so kraji zaviti v dim, katerega sipajo številni dimniki. Zanimajo me še znamenita Čenstohova, potem pa za nekaj ur nič na svetu.

V Varšavi g. Maranoviča, ki baže tudi potuje na Finsko, nista dobila. Mudil pa se je tu in oglasil se je spotoma na našem konzulatu. Nato tipične Stenkiwiczove vase, od daleč so videti a slamo krite strehe kot kupi sena ali pa so vse lesene. Hitimo vse bolj na vzhod in sever, parkrat je že zašlo krvavo sonce v ravnini. Zopet majhne, a vzorno urejene države Litva, Estonka, in povsod plačaji, plačaji! Čim manjša država, tem več stane vizum.

V Rigi, obmorskem mestu, se sprehajava z g. Gorcem par ur, nato naprej do Tallina ali Revall. Na poti naju je zabavala skupina tipičnih Rusov, ki šive izven meja sedanje Rusije. Privlekli so težke kočare menda rib in so v živahnem razgovoru natrpali najin kupe. Obuti so v visoke škornje, preko njih galoše, oblečeni pa so v težke suknje. Preko ramen je imel sleherni denarno torbico, podobno kot jih imajo naši sprevedniki. Da so bili židane volje, so takoj dokazali z ruskimi popevkami. Imeli pa so s seboj tudi svodkoc kljub ostri kontroli organov, katero so seveda bratsko delili.

V obmorskem Tallinu takoj hitiva s taksijem na obalo do parnika za prevoz v Helsinki, da ne bi bila zadnja ali celo prepozna. Tipični obmorski veter pritiska vse huje. Ugledavši parnik z napisom »Helsinki«, katerega so razkladali, jo meni niž tebi ni ubereva po mostičku na brod, potem se bomo pa že pomenili; glavno je, da sva s prtljago na brodu. Po kratkem razgovoru g. Gorca s kapitanom ladje sva se morala zadovoljiti s 24 urnim odmorom v pristanišču. Prtljaga je pa le že na parniku in na varnem. No, čez bivanje v Tallinu se ne morem pritožiti v nobenem oziru. Za obmorsko mesto so cene zmerne. Mesto samo krasno, dosti zanimivo zaradi silnih utrdb starega dela mesta. Z najvišje točke sem opazoval spodaj ležeče mesto, katero na vseh straneh močno sili v morje. Nepozabljeni vtisi, krasen pogled na morje in na zahajajoče sonce. Morje je bilo zelo nemirno, tako da sem imel tiho željo, da bi bilo ob vožnji lažje, mirnejše.

Zelja se mi je spopolnila in skoraj brez vetra smo odinili po temnozeleni gladini 19. februarja ob pol desetih dopoldne.

Celje

»Bela holozenc na celjskem odru. Ljubljanska drama si vidno pridobiva vedno večji krog poslušalcev v Celju. To je dokazala tudi torkova predstava. Aktualnost borbe pacifizma proti militarizmu, prikazana v tej drami na svojevrsten način, je vzbudila v poslušalstvu napeto pozornost, pri nekaterih na galeriji celo sodelovanje s ponovnimi medklji in ploskanjem. Obsojanja je pa vredno, da prihajajo nekateri v dom besedne umetnosti s psihozo nogometnih navijačev in ji dajejo duška. Ljubljanska drama pa naj se zaveda, da je v njenem interesu, da s črtanjem dramskega teksta v navdušenem celjskem poslušalstvu ne napravi vtisa, kakor da ni vredno, da bi se zanj potrudili v celoti. To pripominjamo zaradi tega, ker so se ljudje nad tem pritoževali. Sicer pa je bilo občinstvo z igralci zelo zadovoljno, saj so vsi igralci svoje naloge odlično rešili in podali predstavo v harmoničnem in močnem stilu. Zlasti naši ljubljenci (Ljubljenec) so iznova pokazali vso silo umetniškega prikazovanja, kakor Debevec, Levar, Kralj, Skrbinec, M. Vera in Cesar. V taki formi se vas bomo vedno veselili.

KINO UNION

Danes: »Trgovina s belim blagom«
Film, ki privraku prikazuje trgovino s belim blagom tako, kakršna je, brez izmišljene romantike.

e Nesreča g. misijonarja Mihaela Klančnika. V sredo je padel po stopnicah pri sv. Jožetu nad Celjem 74-letni misijonar Mihael Klančnik in si zlomil levo roko v zapestju. Zdravi se v celjski bolnišnici.

e H krivi prisegi ga je nagovarjal. Pred malim senatom okrožnega sodišča sta se zagovarjala 59-letni vdovec, lesar Jakob Jeran iz Polul pri Celju, in 37-letni Leopold Tržan iz Prošinske vasi pri Sv. Jurju ob juž. žel. Tržan je na razpravah 21. jan. na okrožnem sodišču bil zaslišan kot priča Jakoba Jerana, katerega sin Andrej je bil obdolžen, da je ukradel Fricu Knezu iz za-

Tu sem našel prve znance, ki so imeli isto pot: Lharja in Berauerja od HDW, potem moštvo Estonije, ki govori finski podobno govorico. V splošni nemščini, ki sem jo lomil s novimi kolegi, je hitro minila štiriurna vožnja do druge obale. Zanimiva je bila neka vrsta kontrole na odprtem morju. Orehovali lupini podoben lik se je bližal s posadko štirih mož, ki se je borila z naraslimi valovi. Ob boku ladje so spustili lestvico s vrvi in ob zmanjšani hitrosti so nam junaki v lupini tesno ob boku ladje v trenutku oddali nekoga in že gremo s navadnim tempom vsak svojo pot. Razume se, da sem si ogledal na parniku vse, kar se sme ogledati: od kurjača do kapitana ter razne prostore in naprave.

Zjutraj nalašč nisem mnogo jedel, da bi ne bilo preveč neprimlik na slani vodi. In pogodil sem jo: samo kratek glavobol in konec.

Helsinki, glavno mesto dežele bajnih rekordov in močno razvitega športa se je primerno odelo za to prireditve. Zastave sodelujočih narodov vzhajajo s poslopij in v lokalih; dalje lepaki vseh vrst, vrvene ljudi se je zlasti še povečalo, ker je danes sobota. Videti je mnogo novih smučk in športnih potrebščin.

Ko potuješ iz mesta v mesto, povsod vidiš kako posebnost, bodisi v zgradbah, spomenikih, cerkvah, nebotičnikih, gradovih, obalah, slavolikih, uniformah in ne vem kaj še vse. Tu je nekako zbrano vse, okusno in prostorno, toda malokje razkošno. Pri nas kavarne, tu slaščičarne, največ pa je cvetličarn.

Mene vleče naprej, zato pustim g. Gorca s megi v Helsinki in jo sam uberem z drugimi potniki v Lahti. Se štiri ure z vlakom. Odvišen čas sem preganjal s čitvom.

Lahti

Sam izstopim s smučkami na ramah, ostali so šli pred menoj ali so ostali v Helsinki. Takoj so me obstopili in me spraševali, kdo sem, kje bom spal itd. Nato so me spremili do stanovanja.

Drugi dan oziroma prvi dan podnevi v Lahti. Šest dni potovanja me je malce zdelalo, toda vse me preveč zanima, da bi predolgo pustil zadelana okna. Vem, da je — kot povsod — ob takih prilikah največ dela in vrvenja na stadionu, pri skakalnicah in vseh mogočih pomožnih napravah, zato jo usmerim iz stanovanja v pravcu glavnega toka ljudi. Nedeljo spoštujemo, vse je zaprto, zato pa tem bolj živahno izven mestnega zidova. Ljudje ne čepijo doma ali v gostilnah kot mnogokje pri nas, temveč zaživijo gozd, čeprav narava spi zimsko spanje. Da bi se pri nas tujec znašel na Pokljuki ali Jelovci, bi mu gotovo smučina bila najboljša markacija in kašpot v snegu. Tu pa je obratno.

Vojaške smuške tekme

Mojstrana, 25. febr.

Davi ob 8 se je pričel drugi del tekmovanja za prvenstvo obmejnih čet. Za štafeto na 50 km, to je štiri krat po 12,5 km, se je na štartu pojavilo šest štafet, vsaka s štirimi tekmovalci. Navzočni so bili od vodstva vsi člani pod vodstvom poveljnika, brigadnega generala g. Dragiča Kovačevića. Ob 8.13 so odinili prvi tekmovalci v polni bojni opremi, vsak nato vržen s nahrbtnikom, ki je tehtal po 10 kg. Vreme je bilo tudi danes sijajno. Proga je bila izredno težavna, saj je bila ponekod močno zamrznjena. Poleg tega je bila proga v dobrih dveh tretjinah močnega vzpona, v eni tretjini pa rahlega vzpona. Tudi v obratni smeri je bila smuka kaj težavna. Rezultati in uspehi so pokazali dejstvo, da so naši najboljši graničarski smučarji oni ob italijansko-avstrijski meji, kjer so pogojni najbolj in kjer fundirajo tudi najboljše trenerji. Na drugem mestu je bolgarska meja, nazadnje pa grško-albanska meja, kjer so bili doslej pogojni za razvoj in napredovanje pač najtežji. Tekmovanje, ki se je zaključilo ob 13.30, je ponovno pokazalo, da so naši graničarji postali že nad vse odlični smučarji.

klenjene omare denarnico z 1220 din. Andrej je zanihal vsako krivdo. V svoj zagovor je navedel, da je prejel denar od Leopolda Tržana, ki je dal delati očetu dva skobelnika. Sodišče je zaslišalo Tržana, ki pa je vse to zanihal in izjavil, da pozna Jakoba Jerana in Andreja samo po videzu. Jakob Jeran je pregovoril Tržana, da bi pričal za njegovega sina in tudi, če bi bilo treba, prisegel po krivem. Še pred razpravo ga je pregovarjal, da naj se nikar ne boji, saj krivca pri-sega ni nič kaj tako hudega. Vključ temu pa je imel naš Tržan toliko vesti, da ni krivo pričal. Ko ga je sodnik opozoril in pokazal na križ, se je Tržan ustrašil, odkril priznal, da ga je h krivemu pričevanju prisiloval Jakob Jeran, Jeran pa se je takoj opravičil, da je vse to storil le iz ljubezni do svojega sina. Njegov sin Andrej je bil namreč obojen na 6 mesecev strogega zapora. Sodišče je opozorilo Jakoba Jerana na 4 mesece strogega zapora in za 1 leto izrube častnih drž. pravic, Tržana pa na mesec dni strogega zapora.

KINO METROPOL, CELJE

»Dunajske melodije«

Vedra in zabavna opereta, polna glasbe in šlagerjev. Hans Holt, Lissi Holtschuh, Rudolf Carl.

e Tri nesreče. Pri Sv. Miklavžu nad Laškimi je padla pred hišo 75-letna posestnica Cecilija Krašovec in si zlomila levo roko v zapestju. Iste-ga dne si je zlomila desno roko v zapestju 68-letna žena upokojenega rudarja Jožeta Kralja iz Lok pri Trbovljah in 60-letni hlapec Josip Jošt iz Osene pri Teharju, ki si je zlomil desno roko v ramenu. Zdravi se v celjski bolnišnici.

Senovo

Združene vojni invalidov priredi na pustno nedeljo ob 3 popoldne v dvorani senovske šole zanimivo predpustno prireditev. Na sporedu so izbrane pevске točke in izvirna burka »Strašni politaj« Cefizelj, ki jo je napisal vojni invalid Frane Senica.

VELESPOŠTOVANI GOSPOD!

Vemo, da potrebujete sedaj na pomlad novo obleko.

Znano nam je pa tudi, da se še niste prav odločili, kakšno blago si boste izbrali, ne greste pa radi v trgovino, da si štof najprej samo ogledate. Med tednom najbrže tudi nimate časa za to.

Zato prirejamo jutri t.j. v nedeljo 27. t.m. razstavo moških štofov in sicer: kamgarna, štrihkamgarna, freska, športnega ševila, tweed-a i. dr.

Na tej razstavi boste imeli priliko videti ogromno količino res lepih štofov, od katerih bi drugače videli samo majhen del.

Ogledali si boste blago lahko nemoteno, nihče Vas ne bo silil do nakupa, ker se na razstavi sploh ne bo prodajalo. Če Vam pa bo katero blago po volji, si boste zapomnili samo številko istega. Med tednom pa pridete potem sami, ali pa tudi pošljete katerega drugega po njega.

Pridite torej. Izplačalo se Vam bo, ker si boste lahko pri nakupu obleke prihranili mnogo denarja. Videli boste same štofe iz renomiranih čeških, avstrijskih in angleških tovarn.

Cene so pa kljub temu tako nizke, da se boste začudili.

Pričakujemo torej Vaš cenjeni obisk ter beležimo

s odličnim spoštovanjem:

»MANUFAKTURA, komanditna družba.«
Ljubljana, Mestni trg 17.

Gozd vam je preprečen tako močno in na gostu z raznimi smermi smučin, da je položaj isti kot pri nas v celim srenju brez smučine.

Nadeljevanje.

Državno prvenstvo v alpski kombinaciji

26. in 27. februarja na Pustem rovtu nad Jesenicami, pod pokroviteljstvom g. bana dr. Natlačenca.

Jutri bo prirejen na Pustem rovtu nad Jesenicami prvi del državnega prvenstva t. j. Zvezno prvenstvo v smuku. Start ob 14. Proga je oddaljena od Sv. Križa nad Jesenicami dobre pol ure.

V nedeljo (27. febr.) se vrši istolam drugi del državnega prvenstva v alpski kombinaciji in to zvezno prvenstvo v slalomu s startom ob 10. Izletniki s turističkim vlakom, ki pridejo na Jesenice okoli osmih, imajo več ko dovolj časa, da so pravočasno na mestu tekme.

Državno prvenstvo v alpski kombinaciji, ki jo priredi JZSZ, je v izvedbi GZSP. Vodstvo tekmem je v rokah g. Vučnika Lada, Ravnika Stanka (Jesenice), prof. Čerčka, funkcionarji pa so gg. Kogovšek, Čop, Razinger, Brun itd.

Verjetno je, da bodo sodelovali na tem prvenstvu kot gostje člani francoske vojaške ekipe, ki se vračajo od tekm na Jahorini. V primeru, da etar-tajo, bo primera med našimi najboljšimi in kap. Fauroem, tekmovalcem Allaisovega razreda, zelo zanimiva.

Prijavili so se vsi stari znanci, predvsem iz Gorenjske, a tudi Celje je poslalo močno ekipo. Od zagrebških tekmovalcev se je prijavil samo Zingerlin. Poleg teh bo sodelovalo pri tekmah mnogo novih moči.

Državni prvak v alpski kombinaciji prejme pokal pokrovitelja g. bana dr. Natlačenca. Zvezni prvaki v smuku, odnosno slalomu pri imajo pokal JZSZ. V ostalem prejmejo vsi prvoplasirani in drugo plasirani vseh razredov plakete.

Obetajo se nam lepe in tehnično zelo zanimive borbe med izenačenimi silami. Po zadnjih poročilih so snežne razmere najboljše in tudi vreme nam obeta krasne dni v solncu in snegu.

Smučarji, vsi, ki ljubite alpske discipline, po-hitite v nedeljo na Pusti rovi, da uživate v lepoti velikih in nadvse zanimivih borb za najvišji naslov v alpskem amaterskem sportu.

Celjski sport

Jutri v nedeljo ob pol 3 popoldne bo na Glaziji prijateljska nogometna tekma med HSK Sparto iz Zagreba in SK Celjem. HSK Sparta je prvak 1. razreda v Zagrebu, zato bo tekma vsakakor zelo zanimiva.

Vesti športnih zvez, klubov in društev

Zamenjava smuč. Ob smučem izletu pretaklo nedeljo na Koroškem je bil zamenjan en par smuček ter se prosil gospod ali gospodična, ki jih je zamenjal, da jih dostavi v biljetarno Putnik, Tyrševa 5.

SK Mars. Pozivajo se vsi igralci 1. moštva, da se v nedeljo točno ob 9 javijo na delovni na igrišču »Hermes«. Vsi in točno!

Uradna vremenska poročila

Tujskoprometni zvez Slovenije, JZSZ in SPD

po stanju z dne 26. februarja 1938:

Rateče-Planica 870 m: —9, sončno, mirno, 105 cm snega, pršič, skakalnice uporabne.
Kranjska gora 810 m: —9, barometer se dviga, 90 cm snega, pršič, sankalnice in drsališče uporabno.
Bled 501 m: —2, barometer se dviga, sončno, mirno, 30 cm orenjen snega, drsališče na jezoru uporabno.
Pokljaka-Sportotel 1300 m: —11, 30 cm pršiča na 125 podlagi.
Zlatovog v Bohinju 530 m: —8, sončno, mirno, 100 cm snega, osonje pršič, sicer orenjen.
Dom na Komar 1330 m: —11, sončno, mirno, 280 cm snega, prisojno sren, osonje 30 cm pršiča na podlagi.
Dom na Krvavcu 1700 m: —10, sončno, mirno, 130 cm snega, prisojno sren, osonje pršič.
Velika planina, 1538 m: —9, 110 cm snega, po robovih trd, po dolinah pršič.
Polzevo 620 m: —2, barometer se dviga, jasno, mirno, 30 cm orenjenega snega.
Korošček 833 m: —4, sončno, mirno, 30 cm orenjenega snega.
Mariborska koča 1080 m in Pohorski dom 1050 m: —4, sončno, vetrovno, 50 cm snega, sren, avtocesta je v snegu.
Ruška koča 1249 m: —8, sončno, vetrovno, 85 cm snega, sren.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 26. febr.: 12 Ploščo za ploščo zdaj zavrtimo, s njimi pa krajši si čas naredimo! — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Ploščo za ploščo zdaj zavrtimo, s njimi pa krajši si čas naredimo! — 14 Napovedi — 17 Za delopusti (igra Radijski orkester) — 17.45 Propagandna ura za mednarodno gimnastično prireditelje — 18 Magistov trio — 18.40 Urediteljsko studio (g. inž. Karel Tavčar) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Na ura — 19.50 Pregled sporeda — 20 O znanosti politiki (g. urednik dr. Alojzij Kuhar) — 20.30 Lumpaci Vagabundi. Po burki J. Neetroya in po motivih iz istoimenskega filma priredila za radio Jožek in Ježek. Sodelujejo člani rad. lgr. družine in Radijski orkester — 22 Napovedi, poročila — 22.15 Koncert Radijskega orkestra.

Dragi programi

Sobota, 26. februarja: Belgrad: 20 Koncert zbora Stankovič, 21 Veliki orkester, 22.30 Plesna glasba — Zagreb: 20 Opera — Dunaj: 19.10 O filma, 19.35 Pustni koncert, 22.50 Plesna glasba — Budimpešta: 21 Ciganški orkester, 23.05 Vojaška godba — Rim-Bari: 17.15 Plesna gl. 21 Opera — Praga: 20 Romantična opera, 22.30 Jazz — Varšava: 20 Opereta »Dunajski valček«, 22 Plesna gl. — Sofija: 20 Klavir, 21 Fauerjev »Rekvijem«, 22 Operna gl. 23.30 Nar. pesmi — Köln: 19.10 Zab. in plesna gl. — Frankfurt: 19.30 Vojaška godba, 20 Ork. konc. — Stuttgart: 19.30 Buschova skladba, 20 Operna in operetna gl. — Bernmünster: 21 Opereta.

Sah

Velik uspeh prerogena »Sempetra«. Kakor znano, se vrše sedaj po vsej banovini medklubski tekmovalni v šahu. Borbe med posameznimi klubi so silno ostre in napete. Igra se po cup-sistemu, t. j. kdor izgubi, izpade. Tako je med ljubljanskimi klubi stanje sledeče: Lovšin je zmagal proti Šah, klubu Šiška, nato je Šiška podlegla agilnim Amaterjem s 6:2. V ponedeljek pa je ljubljanski Zvezničar eliminiral Amaterja s 4 in pol : 3 in pol; tako se je plasiral v finale, kjer se je sestel z ljubljanskim »Sempetrom«. Zanimanje za ta finale je bilo veliko, kajti »Sempeter« se je komaj pred tednom dni temeljito reorganiziral, na drugi strani pa že dobro uigrani igralci Zvezničarja. Zmagal pa je prepričevalno »Sempeter« s 5 in pol : 2 in pol. Posamezni rezultati so: Koracič dobi proti Langofu, Hren Lado dobi proti dr. Čadežu, Gerjol izgubi proti dr. Švelu, Kapus remis z Osano, Jeranič dobi proti Zavecu, Sušter D. remis s Kragljem, Klakofer remis z Jerebom in Beriš dobi proti Bezrukovu. V nedeljo ob 14 v salonu »pri Nacetuc« Smartinska c., pa igrajo »Sempeter« s Šah. klubom Močilnik iz Vrhnike izločilno prvenstveno tekmo. Pričakuje se ostra in napeta borba. Šahisti-kibici (tibi) dobrodošli.

Ptu:

V zaslužni pokoj je šel gospod Ivan Hotkor, pismonoša v Ptuju. Službo je opravljal 35 let v splošno zadovoljnost pri predpostavljanih, kakor tudi strankah. Prazna se zdi Ljutomerska cesta, ko ne prihaja več v predpisanih urah z vedno smehljajočim se obrazom. Mi, ki smo ga najbolj poznali, mu želimo v bodočnosti še mnogo srečnih, zdravih in zadovoljstva polnih let.

St. Jerne

Med poplavljenec bo pomožni odbor, kateremu načeluje g. dekan Anžič, te dni razdelil 8000 kg. koruze. Poleg tega je tudi občinska uprava doslej nabavila tri vagonce koruze in jo razdelila med najrevnejše sloje po globoko znižani ceni.

Strogi pasji kontumac je za dobo 6 mesecev razglašen v naši občini, ker je obolen za steklino pes posestnika Metelka iz Gor. Maharovca.

Vrane so se v naši dolini silno razmnožile in delajo med letom na polju veliko škodo. Po nasvetu okr. kmet. referenta bodo vranam sponuladi nastavliali zastrupljena jajca, da se tako zatire škodljiva zalega.

Predpustne veselice, nekaj tako hrupne in glasne, potekajo letos brez godbe in plesa. Prav je, da je napravila oblast tudi v tem oziru red in konec starim razvadam. Želimo pa, da se tudi glede policijske ure napravi red, da ne bo v jutranjih urah več krika in vika sredi vasi kakor se je to dogajalo minulo nedeljo.

Osebnosti. Zapustil nas je g. kaplan Fink Ivan, ki je komaj pol leta služboval v naši fari. Zahvaljujemo se mu za vsa dobra dela v prid naših faranov in mu želimo še mnogo srečnih in zadovoljnih dni! — Bolezenski dopust pa eta te dni nastopili učiteljci g. Jordan Nada in g. Kovčič Lidiša.

Zahtevajte povsod naš list!

Maurice Leblanc:

47

Izdredne pustolovščine Arsena Lupina.

Otok tridesetih krst

»Molčite že enkrat! Prepovem vam...«
»Kakor hočeš. Vse, kar storim, storim zato, da te poučim. In to me malo stane. Kadar začnem delati čudeže, se ne morem več ustaviti. Še ena šala. Na vrtu nosiš pod srajco na koncu srebrne veržice medaljo?«
»Da,« je rekel Vorski in oči so se mu mrzlično zasvetile.
»Ta medaljon tvori prazen okvir za fotografijo, ki jo je včasih obdajal?«
»Da, da, portret, ki je predstavljal...«
»Ki je predstavljal tvojo mater, saj vem, in ki si ga izgubil.«
»Ki sem ga izgubil lansko leto.«
»Rajši reci, da misliš, da si izgubil ta portret.«
»Kako vendar! Medaljon je prazen.«
»Misliš, da je prazen. Pa ni. Poglej!«
Še vedno je Vorski mehanično ubogal, odpel gumb svoje srajce in potegnil veržico. Pokazal se je medaljon. V zlatem okviru je bil ženski portret.
»Ona je... ona je...« je razburjeno šepetal.
»Ni zmote?«
»Ne?«
»Torej, kaj praviš na vse to, a? Niso prazne moje besede... le ni prazna šala. Stari druid je poseben tip in ti ga boš sledil, ali ne?«
»Da.«
Vorski je bil premagan. Ta človek ga je podjarmil. Njegova lahkovernost in verovanje v skrivnostne moči, njegova nemirna narava, vse ga je sililo k popolni poslušnosti. Sicer je ostalo nezaupanje, toda ni ga oviralo, da se ne bi pokoraval. Vprašal je:

BANČNO KOM. ZAVOD, Maribor

Aleksandrova 40

kupi takoj in plača najbolje

● hranilne knjižice

bank in hranilnic

● vrednostne papirje:

3% obveznice, bone, srečke, delnice itd.

● valute vseh držav.

Prodaja srečk drž. razr. loterije

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1.—; ženski-tovarnjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu — Pri oglaših reklamnega značaja se račun enokolonjska, 3 mm visoka pletilna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Tudi Vaša obleka bo kakor nova

ako jo pustite kemično čistiti in barvati v tovarni

JOS. REICH

Ljubljana

Poljanski nasip 4-6

Pralnica — Svetlolikalnica

Službodobe

Tovarna pletenin

sprejme pletilnega mojstra kakor tudi izurjeno pletiljo, zmožno samostojno voditi pletilski oddelak. Naslov v upravi »Slovenca« pod 2543. (b)

Modistko

samostojno, spretno; takoj sprejemem za stalno. Plača po dogovoru. — Predstaviti se dnevno od 12—14, Smartinska c. 8; Gregorc. (b)

Dekle

pridno in pošteno, ki zna samostojno kuhati, sprejme mala družina. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Ljubiteljica otrok«.

Kam pa kam?

Na Kurešček

vozi avtobus v nedeljo, 27. t. m. ob 8 zjutraj izpred Mestnega doma, — Prijave tel. 26-98.

Stanovanja

Stanovanje

dveh sob, kuhinje in prtiklin oddam takoj ali s 1. aprilom. Rožna dolina c. V. št. 31. (b)

Prodamo

Sadje

vedno v zalogi po najnižji ceni pri Baloh, Kolodvorska 18, dvorišče, 1

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva
I. Pogačnik
Bohričeva 8 Telefon 20-25

Čitajte in širite »Slovenca«

Vsem sorodnikom in prijateljem sporočamo žalostno vest, da je dne 24. t. m. po kratkem trpljenju umrl naš ljubljani soprog, oče in stric, gospod

Aloiz Vašič

banovinski služitelj

previden s tolažili svete vere. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo v soboto, 26. februarja ob 4 popoldne iz mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 25. februarja 1938.

Zalujoča soproga Terezija s hčerko Marijo in ostalo sorodstvo.

Posestva

Enodružinska hiša

z vrtom v Ljubljani na prodaj. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Doli« št. 2763. (p)

Parcelo ali staro hišo

v sredini Ljubljane kupim. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dom« P 2802. (p)

Ne zamudite prilike!

Ugoden nakup stavbnih parcel s vodovodom in elektriko v bližini postaje. — Pojasnila: Vižmarje št. 59. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračun posredovalec — Cesta 29. oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni cenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Denar

Hranilne knjižice

vrednostne papirje,

3% obveznice

za likvidacijo kmečkih dolgov

stalno kupuje

AL. PLANINSEK

LJUBLJANA

Beethovnova ulica 14, telefon 35-10.

Zivali

Težke

in

poltežke konje

za delo, z garancijo, dobavlja pod ugodnimi pogoji

E. Vajda

Čakovec - Medjimurje.

Telefon št. 59, 60, 33.

Večje količine stalno na razpolago v lastnih stajah.

Kolektura srečk drž. razr. loterije

Aleksandra R. Pavlovića

Beograd, Kralja Alberta št. 1

obvešča igralce, da se žrebanje V. razreda vrši v Ljubljani od 1. do 11. marca ter priporoča veliko izbiro srečk drž. razr. loterije vseh vrst.

Cena celi srečki Din 1000.—, polovici Din 500.— in četrtini Din 250.—.

Zaradi nujnosti sprejema naročila brzojavno ali telefonično na št. 21451, Beograd.

„SLOVENE“, podružnica: Miklošičeva cesta št. 5

ZAHVALA

Za vse izraze sočutja, ki smo jih prejeli ob smrti ljubljene soproge, sestre, tete in svakinje, gospe

FRANJE JAKLIČ

izrekamo vsem iskreno zahvalo.

Sveta maša zadušnica bo dne 1. marca 1938, ob 7 zjutraj v župni cerkvi Sv. Petra v Ljubljani.

Ljubljana, 26. februarja 1938

Zalujoči ostali

Dotrpel je po dolgi in mučni bolezni v 77. letu starosti naš ljubljani soprog in nenadomestljivi oče in stari oče, brat, stric in tast, gospod

Anton Škerjanc

posestnik, gostilničar in bivši župan

K večnemu počitku ga bomo spremili v nedeljo ob treh popoldne na pokopališče v Šmarju.

Šmarje, Ljubljana, Zagreb, Borovnica, 25. februarja 1938.

Zalujoči: Marija, soproga; Tone, Lojze, France, Milan, sinovi;

Pepeca, Minka, Tončka in Pavla, hčere;

Franc Sutar, Zvonko Gavrančič, Joško Fon in Franc Romč,

zetje; Minka in Anica, sinahi;

vsi vnuki in vnučkinje in ostalo sorodstvo.

Naznanjamo žalostno vest, da nas je v 78. letu starosti, previden s tolažili svete vere, za vedno zapustil naš dobri oče, soprog, dedek in brat, gospod

FRAN LAH

bivši stavbenik, trgovec in posestnik

Pogreb pokojnika bo v nedeljo, dne 25. februarja 1938, ob 13.40 popoldne, iz hiše žalosti Podgorci, na farno pokopališče Sv. Lenart pri Veliki Nedelji

Osluševci — Sv. Lenart, dne 25. februarja 1938

Uršula, žena — Josip, Alojs in Ivan, sinovi
Francica roj. Kračun; Lojzika roj. Lukman, sinahi
Janko, Cilka, Bogdan in Franček, vnuki

>Ali je daleč?<

>Na strani. V velikem salonu.<

Oton in Konrad sta poslušala razgovor kot omanjeni priči. Konrad je skušal ugovarjati. Vorski mu je zaprl usta.

>Če se bojiš, odidi. Razen tega — in to je pristavil tiše — razen tega imamo vsi revolverje v rokah. Ob najmanjšem hrupu bomo streljali.<

>Streljali name?< se je porogal druid.

>Na vsakega sovražnika.<

>Dobro, pojdi naprej, rajni Vorski.<

In ker se je obotavljal, je izbruhnil v smeh. Vorski je Vorski... zdi se, da te to ne smeji.

Oh! Sicer pa tudi mene ne... Samo moram se malo pošaliti... No, kaj, ali ne greš?<

Peljal jih je do konca kripe, v senco, kjer jim je svetilka pokazala na spodnji strani zidovja razpoko, ki se je vedno bolj poglabljala.

Vorski je obotavljaje se vstopil. Moral se je plaziti po kolenih in rokah po nizkem hodniku, odkoder je prišel minuto pozneje pred prag velike dvorane.

Drugi so ga dohiteli. Druid je svečeno izjavil:

>Dvorana Božjega kamna.<

Bila je globoka in veličastna, po dimenzijah in obliki podobna ploščadi, pod katero se je razprostirala. Isto število pokončnih kamnov, ki so bili podobni stebrom velikega svetišča, se je dvigalo na istih prostorih in tvorilo isto vrsto menirjev — kamni, ki so bili enake oblike in bili obklesani od nevede roke. Tla so bila iz velikih kamenih neenakih plošč, na katere je padala v krogih svetloba.

Na sredi, pod Maguenocovim vrtom, se je dvigal oder, zgrajen iz golih kamnov, visok štiri do pet metrov. Gori pa je dolmen z dvema močnima nogama nosil granitno mizo ovalne oblike.

>Ali je ta?< je zamrmral Vorski z duševnim glasom. Ne da bi naravnost odgovoril, je druid dejal:

>Kaj praviš o tem? Naši predniki so znali graditi, ne? In kakšna iznajdljivost! Kakšna previdnost proti neljubim pogledom in proti posvetnemu iskanju. Ali veš, od kod prihaja svetloba? Mi smo v osrčju otoka in okna so tu nemogoča. Svetloba prihaja od gornjih menirjev, ki so zgoraj in spodaj preluknjani od kanala, ki se vedno bolj razširja in siplje svetlobo na vse strani. Opoldne, ko je sonce navpično, je tu čarobno. Ti, ki si umetnik, boš kar zijaš.<

>To je torej Božji kamen,< je ponovil Vorski.

>Na vsak način je to posvečen kamen,< je zatrjeval stari druid hladnokrvno, »ker vlada podzemskim žrtvenikom. Toda spodaj je še drugi, ki ga varuje dolmen in ki ga od tu ne vidiš, in na tem so darovali izbrane žrtve. Kri je tekla z odra in se odtekala po jarkih prav do obale, do morja.<

Vorski je razburjen vprašal:

>Torej je, ne? Pojdimos bliže.<

>Ni se treba premikati,< je rekel mirno starec. >Ta še ni pravi. Je še tretji in da vidiš tega, zadostuje, da dvigneš glavo.<

>Kje? Ali ste prepričani, da je to?<

>Bogami! Dobro pogledaj... nad zgornjo mizo, da, na samem obloku, ki tvori strop in ki se zdi, da je mozaik iz velikih plošč. Ali ne? Ga vidiš od tu? Plošča, ki je pri strani... podaljšana in obsekana. Rekel bi, da sta si sestri... Toda le ena je dobra, ki ima tovarniško znamko...<

Vorski je bil razočaran. Pričakoval je kaj bolj zapletenega in skrivnostnejšega.

>To je Božji kamen,< je rekel, »saj nima nič posebnega.<

>Od daleč ne, toda od blizu, boš videl... Barvane žile, živorde žilice, posebno zrno... končno, kaj bi, Božji kamen. Sicer pa ne velja toliko zaradi dragocenosti, kolikor zaradi čudovitih lastnosti.<

>Za katere čudeže gre?< je vprašal Vorski.

>Daje življenje ali smrt, kakor veš, in še mnogo drugih stvari.<

>Katere?<

>Vraga! Ti me preveč sprašuješ. O tem ne vem ničesar.<

>Kako? Ne veste?<

Druid se je pripognil in zaupno govoril: >Poslušaj, Vorski. Priznal ti bom, da sem se nekoliko bahal, in da je moja vloga, četudi je zelo velike važnosti — čuvaj Božjega kamna ima službo prve vrste — da je moja vloga omejena od višje moči, kakor je moja.<

>Od katere moči?<

>Od Veleline.<

>Veleline?<

>Ali vsaj od tiste, ki jo imenujem Velela, od zadnje svečenice, katere pravega imena ne poznam.<

>Kje pa je?<

>Tu.<

>Tu?<

>Da, na daritvenem kamnu. Spi.<

>Kako? Spi?<

>Že stoletja, vedno. Vedno sem jo videl le spečo, v čistem in mirnem snu. Kakor kraljica, ki spi v gozdu, pričakuje Velela tistega, ki so ga bogovi določili, da jo prebudijo, in tisti...<

>Tisti?<

>Tisti si ti, Vorski.<

Namršil je obrvi. Kaj pomeni vsa ta neverjetna zgodba? In kam je hotela priti z njo zagonezna oseba?<

Stari druid je nadaljeval:

>Rekel bi, da te je to potrla? Za to pač nimaš vzroka, ker imaš rdeče roke in trideset krst na grbi, da ne moreš imeti pravice, da bi bil očarljiv vitez. Preskromen si, mali. Ali hočeš, da ti nekaj povem? Velela je izredno lepa. Ah! Razposajenec, ti se vžigaš? Ne? ne še?<

Vorski se je obotavljal. Res je čutil, da nevarnost okoli njega narašča in se dviga kot val. Starec ga ni izpustil iz klešč.